

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratom; cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Zakon o agrarni reformi.

Dne 22. junija je Nj. Vel. kralj pod. pisal in proglasil zakon o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih. O tem zakonu, ki se je že dolgo obljubljal, ki se je o njem mnogo posvetovalo in razpravljalo, prinašamo v naslednjem glavne določbe, ki zanimajo naše čitatelje.

Katera zemljišča spadajo pod ta zakon?

Kot veleposestva se smatrajo v Sloveniji in v nekaterih krajih Hrvaške tista ozemlja, ki presegajo 130 katastralnih oralov zemlje, ki se da obdelati, ali 347 oralov zemljišča vobče. Ne spadajo pod odredbe tega zakona državna zemljišča, ki se obdelujejo v lastni režiji, ali vzorna posestva, ali ki imajo poseben kmetijski namen. Samoupravna posestva, ki se dajejo v zakup, se bodo razlastila brez ozira na velikost. Pri imovinskih občinah to velja samo v toliko, kolikor je bilo do objavljenja tega zakona določeno za svrhe agrarne reforme. Kot zemlja, ki se da obdelati, se smatrajo travniki, vinogradi, vrtovi, sadonosniki, hmeljišča, rižna polja in tisti pašniki, ki so sposobni za drugo kmetijsko kulturo. Zemljišča italijanskih državljanov v prejšnji Dalmaciji se ne razlastijo, če lastnik ne pristane na razlastitev. Zemljišča madžarskih državljanov, ki se obravnavajo po določilih trianonske mirovne pogodbe, se bodo razlastila. Državnim, samoupravnim in cerkvenim veleposestvom se puščajajo kot supermaksimum tiste površine, ki so potrebne za njihove prosvetne, človekoljubne, verske in vobče koristne svrhe, ako niso že prevedena v svrhu agrarne reforme.

Kdo dobi zemljo?

Agrarni subjekti (osebe, ki dobijo zemljo), so po tem zakonu krajevni interesi, vaški obrtniki, dobrovoljci, optanti in drugi kolonisti, država, samoupravna telesa, skupine poljedelcev, pravne osebe z vobče koristnimi nameni in takšni, ki so dovršili višje in nižje kmetijske šole. Zemljo bodo dobili kmetje najbližjih vasi, potem tistih, ki ne ležijo daleč, ako še kaj ostane za razdelitev, se ta zemlja da družinam, ki vobče nimajo zemlje ali imajo zemlje manj kot 10 katastralnih oralov. Vaški obrtniki, ki so se dozdej bavili s kmetijstvom, ker se ne morejo vzdrževati z donosom svoje obrti, bodo tudi dobili zemljo.

Odškodnina za razlašeno zemljišče.

Ta odškodnina se določa na podlagi čistega katastralnega donosa. Za njive, vrte, sadonosnike itd. se jemlje 1. in 2. razred starega čistega katastralnega donosa teh kultur kot 1. razred agrarne cenitve, 3. in 4. razred starega čistega katastralnega donosa pa kot 2. razred agrarne cenitve. Cene se določajo tako, da se stari katastralni donos II. razreda katastralne bonitete (dobroste zemlje), izražen v kronah, pomnoži s količnikom 160. Ta vsota velja kot dinarska cena za prvi razred agrarne cenitve. Cene drugega razreda se določajo tako, da se vrednost 1. razreda zniža za 20%, 3. razreda tako, da se vrednost 2. razreda zniža za 20%, četrtega razreda pa tako, da se vrednost 3. razreda zniža za 50%. Za pašnike in vinograde velja isto. Odškodnino plača država za zemljišče, ki ga dobijo dobrovoljci, in sicer v obveznicah privilegirane agrarne banke. Za druga zemljišča dobivajo dosedanji lastniki odškodnino ali od države ali od agrarnih interesentov.

*

V DRUGIH DRŽAVAH.

Nova avstrijska vlada pod kanclerjem dr. Bureschem se je predstavila

Novi predsednik avstrijske vlade krščanski socijalec dr. Buresch.

parlamentu 23. julija. Ob tej priliki je podal dr. Buresch izjavo, ki ni bila naperjena proti opoziciji in je naglašala potrebo ravnotežja v državnem proračunu, ker so se pojavili primanjkljaji državnih dohodkov. Najbolj dragoceni del avstrijske zunanje politike nove vlade bo bratsko prijateljstvo z Nemčijo. Nadalje je povdarjal kancelar že sklenjena trgovinska pogajanja z Madžarsko, skorajšnjo zaključitev pogajanj z Jugoslavijo ter Italijo in še nezaključena pogajanja s Čehoslovaško in Rumunijo. Posebno se je zahvalil predsedniku Združenih držav Hooverju za njegov predlog, katerega omenjamo na drugem mestu.

Na Bolgarskem po volitvah. O nepričakovanem vladnem porazu pri volitvah v skupščino v nedeljo 21. junija smo že poročali. Radi zmagane opozicije je podala dosedanja Ljapčeva vlada ostavko in je prejel Nalog za sestavo nove vlade vodja opozicije Malinov.

Nemško-rumunska trgovska pogodba bo podpisana in po tej dobi Rumunija od Nemčije na ječmen 50%, na koruzo pa 60% nižjo carino.

Predlog predsednika Združenih držav Hooverja za pomoč Nemčiji. Nemčija je tako dolgo jadikovala in prosila Amerikance, da ne more zmagati vojno odškodninskih dajatev, da se je je usmilit predsednik Hoover in poslal 17 poslanikom na nemški vojni odškodnini interesiranih državah predlog, ki pravi med drugim: »Ameriška vlada predlaga enoletno odložitev vseh plačil na račun vojnih odškodnin ter vojnih in obnovitvenih dolgov. Odložitev plačil bi se naj nanašala tudi na obresti in na odplačilne zneske. Ameriška vlada sama je pripravljena izvršiti ta predlog, ako tudi vse važnejše upniške države v Evropi tudi pristanéjo za eno leto na odgoditev njim dolžnih plačil iz računa vojnih odškodnin in drugih državnih dolgov.« Predlog ameriške vlade glede odložitve plačil vojne odškodnine pomeni za ameriški proračun izgubo 266 milijonov dolarjev. Hooverjevega predloga so silno veseli Nemci, Angleži ga bodo sprejeli, podprli ga boste tudi Italija in Japonska. Ameriški predlog pa je zadel najbolj v živo Francijo in Belgijo. Francozi zahtevajo od Nemcev v oigled Hooverjevemu predlogu posebna gospodarska jamstva. — Bolgarija je sprejela 'akoj Hooverjev načrt, pač pa so izrazile pomisleke proti: Čehoslovaška, Jugoslavija in Rumunija.

Kolik dobiček bi imela od ameriškega predloga Nemčija in koliko bi izgubile druge države? Za dobo od 1. julija 1931 do 1. julija 1932, za katero predlaga Hoover prekinitev vojnoodškodninskih plačil, bi bila Nemčija na boljšem za 1 milijardo 519 milijonov mark (20 milijard Din). Od te vsote bi odpadlo brez Hooverjevega načrta na Francijo: 838.4 milijonov mark, na Anglijo 362 milijonov, Rumunijo 12 milijonov, na Jugoslavijo 79.3 milijonov, na Grčijo 6.7 milijonov, Portugalsko 13.12 milijonov, Japonsko 13.12 milijonov in Poljsko 9.5 milijonov mark. — Po dosedanjih pogodbah morajo plačati na vojnih dolgovih: Francozi 255.3 milijonov mark Angležem in 228 milijonov mark Ameriki. Francija prejme letno na vojni odškodnini od Nemcev 838 milijonov in plača pa le 483 milijonov in ji ostane 400 milijonov mark. Angleži dobe od Nemcev 362 milijonov, od tega dajo Amerikancem 309 milijonov in jim ostane čistih le 53 milijonov mark. Belgija dobiva 102 milijona, a odplača le 32 milijonov in ji ostane lepa vsota 70 milijonov mark. Italija prejme od Nemcev 190 milijonov, a mora oddati Ameriki 61.2 milijonov, Angležem 86.8 milijonov in bi utrpela 43 milijonov mark. Iz navedenih števil je jasno, zakaj se ustavljata Hooverjevemu načrtu najbolj Francija in Belgija.

Še ta teden se bosta podala v Pariz nemški kancelar dr. Brünnig in zunanji minister dr. Curtius, da pripravita Francoze na pristanek na Hooverjev predlog. Francoski ministrski predsednik Laval je obvestil nemško vlado, da bo pozdravil z veseljem poset nemških odposlancev.

*

Ognjeni ples.

Pred kratkem se je obrnila družba ameriških in angleških bogatašev na angleško vlado s prošnjo, naj jim da na razpolago gotov otok, kjer bodo udobno živeli sami zase, ker so siti civilizirane družbe. Angleška vlada je milijonarjem prošnjo zavrnila. Otok, za katerega je šlo v tem slučaju, zasluži po vsej pravici naziv »Raj na koncu sveta«. Je to Fidji otočje, svet onkraj dobrega ter hudega, ki leži v južnozpadnem kotu Tihega Oceana, precej daleč od prometnih črt. V resnici je to otočje najbolj privlačno pribeljšiče za osebe, katerim presedata velikomestni trušč ter vrvenje.

Na Fidji otokih vladata mir ter sporazum med zastopniki vseh mogočih plemen in veroizpovedi. Črnci in beli, rdeči in rumeni, kristjani in pogani, milijonarji in ubogi ljudje, angleški lordi in potepuhi živijo v najlepših medsebojnih odnošajih.

Rastlinstvo ter živalstvo sta zastopana na Fidji otočju z vsemi rastlinami ter živali na svetu. Narava preseči vsakega z raznoličnostjo. Mogočni hribi se dvigajo na skupini 250 otokov. Glavno mesto Suva na otoku Vitileru leži v bajno lepi dolini, ki daje prebivalstvu na leto osemkratno žetev. Tam kaj ne poznajo skrbi glede prehrane in

terpentinovo milo idealno in hitro očisti Vaše perilo!

radi pripravljanja jedi si ni treba beliti glave. Treba je samo roko stegniti in se nasititi s kokos orehi, bananami in s sadom krušne palme.

Domačini omenjenega otočja so Melanezi, a pokristjanjeni. Kaka nasprotja med posameznimi plemeni so na teh otokih nekaj neznanega. Domačini so lepi ter dobre rasti. Niso leni, akoravno bi jim ne bilo treba delati, ker bi lahko živeli iz roke v usta. Pojem brzina — hitrost, ki je bič Evrope ter Amerike, je tukaj neznan. Presrečni kraji!

Kljub krščanstvu so se ohranili pri Fidji domačinih prastari poganski obredi, med temi tudi eden, radi katerega si belijo glave moderni raziskovalci. Je to ognjeni ples domačinov, ki uživa svetovni sloves in je uganka.

Med Fidji skupino so še otoki, na katerih se ni naselil nobeden belokožec. Na teh otokih se vršijo ob gotovih dneh posebne igre. Izkopljejo globok jarek in ga potlakajo z velikimi kamni. Po cele dneve kurijo na kamenju, da je čisto razbeljeno. Procesija mladih moških se zbere ob določeni uri v gozdu. Rujava telesa so kričeče poslikana in namazana z mastjo kokosove palme. Pesmi prepevajoč se podajo mladostni junaki v jarek na žareče kamenje in proizvajajo ples, kojega začetek je nekje v prastarih časih. Po polurnem plesu izgine skupina plesalcev v gozdu in nobeden si ni osmodil ali opekel nog.

Fidji dekleta so znana radi lepote in ljubkosti. Pretežno večino dneva uporabijo za kopanje.

Na večer odmevata iz Fidji otočja: pesem in godba. Zvezde migljajo ter svetijo v noči nad zemljo, ki je v vsakem oziru pravi raj.

*

Nezadovoljiv odgovor. Fašistična vlada je dala pismen odgovor na protestno spomenico rimskega papeža. Odgovor je takšen, da je dostojen in vreden

izraz fašistovskega mišljenja in fašistovske drznosti. Italijanska vlada noče dati nobenega zadoščenja Sv. stolici, marveč zahteva, naj papež da zadoščenje italijanski vladi. Radi česa? No, pač radi tega, ker je papež. Za vse žalitve sv. Očeta vlada noče dati nobenega zadoščenja, marveč izjavlja, da je zadostno zadoščenje v tem, ker je vpeljana preiskava proti nekaterim osobam, ki so razgrajale. Če bi bil žaljen g. Mussolini, bi pa zahteval bogve kakšna zadoščenja. Mednarodni svet si bo zapomnil to v mednarodnih odnošajih neobičajno postopanje. Da bi fašisti zopet dovolili katoliške mladinske organizacije, o tem ni niti misliti, ker je njihov obstoj in njihovo delo baje bilo proti določilom konkordata. S tem drznim fašističnim odgovorom je razmerje med Italijo in sv. Očetom še poslabšano.

Framasoni in socialisti v Španiji so bili dosedaj v tesnem bratskem objemu. Liberalni framasoni so se poslužili svobodomiselnih socialističnih in komunističnih elementov, da so postrašili katoličane z divjaškimi napadi na samostane in cerkve. Napadi na zveste katoliške vernike niso prenehali marveč se ponavljajo na raznih krajih. V mestu Pamploni se je vršil velik katoliški shod, ki je ostro protestiral proti napadom na cerkve, samostane in duhovnike. Ko so se po končanih zborovanjih udeleženci hoteli odpeljati z vlaki in so nekateri vlaki že krenili s postaje, je socialistično-komunistična tolpa katoličane napadla s palicami in noži in nekatere težko ranila. Pri tej priliki je neka članica Marijine družbe prišla pod vlak, kjer je našla smrt. Framasonsko in socialistično časopisje je hotelo ta divjaški napad opravičiti s tem, češ, da je to bila manifestacija za monarhijo in kralja. To je kajpada framasonsko socialistična laž. Na zborovanju v Pamploni se ni plicalo ne monarhiji ne kralju, marveč se je vzklikalo Kristusu—kralju. Tako framasoni, socialisti in komunisti vzajemno lažejo proti katoličanom. Medsebojno pa se ti svobodomiselnici v gosposki in delavski obleki prav slabo razumejo. Zadnji čas so socialisti in komunisti napravili skupno fronto proti framasonski gospodi. Framasonskim buržujem očitajo, da so radi tega s socialistično pomočjo uprizorili napade in požige samostanov, da bi od sebe odvrnili ljudsko nevoljo; toda ljudstvo se ne bo dalo več dolgo varati, temveč bo zahtevalo obračun s framasonsko sita buržuazijo. Takšne razdrapanje razmere vladajo v samih republikanskih vrstah v dobi, ko gre za to, kdo bo zmagal pri volitvah v ustavotvorno skupščino. Framasoni so sedaj tepeni po tistih protiverskih silah, katere so sami poklicali na plan.

Ukaz brezbožnikov. Glavna komanda brezbožnikov v Moskvi je izdala na delavske svobodomiselnice to le povelje: »Mednarodna zveza svobodomiselnicev mora začeti veliko borbo. Vplivati mora predvsem na žene in mladino. Mednarodna zveza in vse njene podzveze imajo strogo dolžnost, da se borijo zoper konkordate (pogodbe držav s pa

pežem), zoper cerkvene davke, zoper vsak vpliv duhovnikov v šolah, zoper zakonsko omejitve bogokletstev, zoper križarsko vojno papeževu. Naj živi enotna fronta brezbožnih proletarcev vseh dežel! Naj živi brezobzirna vojna zoper vero in Cerkev!« Socialisti bodo pokorno to komando izvrševali! To je sploh pglavitno delo, ki ga vršijo. Za delavca in njegov blagor itak ne storijo ničesar.

Sv. obhajilo za ruske otroke. Škofje v Lozani, Ženevi in Friburgu so pozvali katoliške otroke, naj dne 10. maja — to je dan prvega sv. obhajila male Terezike od deteta Jezusa — darujejo sv. obhajilo za uboge ruske otroke, ki so brez verske vzgoje in brez vsake podpore, ki jo daje vera otrokom. Lepa misel.

Zveličarjeva katedrala bo sovjetska palača. Največja, najslavnejša ter najvišja cerkev v Moskvi bo spremenjena v palačo, v kateri se bodo vršili v bodočnosti sovjetski kongresi. V tem slučaju gre za znamenito Zveličarjevo katedralo s petimi zlatimi kupolami, ki je bila pozidana v letih od 1837—1883 kot spomin na rešitev Rusije izpod jarma francoskega cesarja Napoleona. V cerkvi je prostora za 10.000 ljudi. Notranje stene so poslikane od najbolj znamenitih slikarjev v marmornate plošče je vsekana zgodovina vojne od 1812—14.

*

Podelitev župnij in razpis. Župnijo Zagorje pri Pilštanju je dobil dosedanji tamošnji provizor Jurij Pribožič; župnijo Fram pa tamošnji provizor Franc Rakun. Do 29. julija t. l. je razpisana župnija Razborje nad Loko pri Zidanem mostu.

Vlom. S ponarejenim ključem se je v noči splazil neznan uzmovič v stanovanje upokojenega višjega davčnega upravitelja g. Otmarja Megliča v Krekovi ulici v Mariboru. Drznež je odnesel le 170 Din, ker so ga še pravočasno preprodili in je skočil skozi okno ter ušel.

Radi poškodb, katere mu je prizadajal avtomobil, umrl. V smeri proti Mariboru je pripeljal avto, kateremu se je hotel izogniti pri Wögererjevi tovarni na Košakih pri Mariboru Drago Čebular, ki je šel s koroškega kolodvora proti domu. Ker je bila noč temna ter deževna, je Čebular preslišal svarilno hupanje, avto ga je podrl in ga tako notranje poškodoval, da je v bolnici umrl.

Uzmoviči na delu. V noči na petek 26. junija so vdrl s ponarejenimi ključi neznanči v trafiko Katarine Ducl na Betnavski cesti pri Mariboru in so odnesli obleke in tobaka za 1300 Din.

Napad. Z gnojnimi vilami so napadli trije fantje pri Treh ribnikih v Mariboru 24 letnega posestnikovega sina Ivana Ornika. Dobil je tako hude poškodbe, da so ga prepeljali v bolnico.

Pijte brezalkoholno pijačo

„JOGURA“

Pri preizkušnji čolna utonil. Dne 24. junija zvečer sta preizkušala na Dravi ob Pristanu v Mariboru novozgrajeni čoln mizarska pomočnika: 26 letni Josip Dvoršak in 20 letni Ervin Motzer. Čoln se je prekucnil, Motzer je utonil in Dvoršak se je rešil le s težavo.

Kos železa je odletel pri sekanju tračnice in zadel 17 letnega ključavničarskega vajenca Evgena Labornik v delavnicah drž. žel. v Mariboru. Ponesrečenega so prepeljali v bolnico.

V Dobrenju pri Pesnici je v sredo, dne 24. junija predpoldne strela iz malega oblaka udarila v gospodarsko poslopje bratov Kersnik. Zgorelo je vse, tudi premičnine, stroji in novo seno. Škoda znaša baje okoli 150.000 Din. Tudi tu je bilo zavarovano pri Vzajemni zavarovalnici, a za malo vsoto.

Strela zopet zažgala dvoje poslopij. V Visolah pri Slov. Bistrici je strela pred dobrim tednom zažgala hišo posestnice Marije Dovnik tik ceste, ki vodi na Tinje. Zgorele so tudi vse premičnine. Škoda znaša okoli 60.000 Din. Zavarovano je bilo pri Vzajemni zavarovalnici, ki je dala škodo takoj po svojem glavnem zastopniku Fr. Zebotu iz Maribora ceniti.

Z motornega kolesa je padel na Košakih pri Mariboru ključavničar Jakob Gačnik iz Št. Ilja v Slov. gor. in si zlomil levo nogo.

Hiša pogorela. V ponedeljek 22. junija krog polnoči je izbruhnil ogenj pri posestniku Matevžu Ferdindu v Legnu pri Slovenjgradcu. Ogenj je upepelil hišo, obleko, opravo in precej zrnja. Komaj so rešili speče otroke.

S črešnje je padel in se precej poškodoval hlapec Franc Potočnik od Sv. Barbare v Slov. gor.

Radi neprevidnosti v smrt. V sredo 24. junija je prišel med kolesa s tesanim lesom naloženega voza 32 letni voznik Joško Černec na strmem klancu v Gornjem Prebukovju pri Slov. Bistrici. Černec je obležal mrtev.

Tisočak je izgubil prevžitkar Alojz Kovačič v Stanetincih pri Gornji Radgoni. Izguba enega jurja je starčka tako pretresla, da je sklenil prostovoljno smrt in so ga našli na skednju mrtvega.

Mlad dijak utonil v Muri. Tretje gimnazijec Marijanišča v Veržetu Stefan Krž, doma iz Preddvora pri Kranju se je kopal v Muri in ga je zaneslo v najbolj deroči del struge. Bil je komaj 5 minut pod vodo, ko so ga rešili, a ga niso mogli več obuditi k življenju, ker ga je zadela najbž srčna kap.

Hotelir iz Murske Sobote utonil. Znan murskosoboški hotelir Janez Dobrei je hotel skopati v Ledavi radi vročine v koleselj vpreženega konja. Gospodar je na vozu sedeč priganjal žival, da se je pognala v tolmun, v katerem je uto-

nil Dobrei in konj. Hotelir je imel na sencu nevarno rano.

Tri leta radi uboja. Dne 5. aprila t. l. so popivali kmečki fantje iz Gabrinj v krčmi Zupan v Dolnem Cagadošu v Prekmurju. Prišlo je do prepira, pozneje do pretepa in je obležal s prebito lobanjo Jože Nedeljko. Nedeljka je udaril s planko po glavi Jaklovič in je udarjeni 3 dni za tem umrl. Kmečkega fanta Jakloviča je obsodil mariborski senat radi uboja v vinjenem stanju na tri leta.

Konj ga je ubil. V Gornjih Slavecih v Prekmurju je peljal z dvema konjem gospodar Štefan Škodnik seno. Na potu preko ozkega mosta je brcnil konj Štefana s tako silo v glavo, da mu je prebil lobanjo in je revež kmalu za tem izdahnil v bolnici v avstrijski Radgoni.

Žrtev mišnice. Dne 21. aprila tega leta je zastrupil Miha Horvat v Gornji Lendavi v Prekmurju svojo ljubico Veroniko z mišnico. Mariborski senat je obsodil 25. junija Horvata na tri leta robije, triletno izgubo častnih pravic in 1200 Din za pogrebne stroške.

Tri tedne visel na drevesu. V Štorah pri Celju v gozdu so našli otroci na drevesu obešenega moškega. Gre za hlapca Konška iz Štor, katerega so pogrešali že tri tedne.

Izgubil je na progi med Rečico ob Savinji in Lučami šofer Stanko Hrastnik denarnico s 1500 Din in šofersko legitimacijo.

Samomor kmečkega fanta. Pri vasi Sela blizu Dobove pri Brežicah se je vrgel pod tovorni vlak 20 letni posestniški sin Potočnik iz Zakota pri Brežicah. Vlak je nesrečnega mladeniča prerezal na dvoje. Vzrok samomora je bila nesrečna ljubezen.

Domačija je pogorela do tal posestniku Gregorčiču, po domače Miklavžinu v Št. Rupertu na Dolenjskem. Kot požiga osumljena je zaprlo orožništvo pogorelega Miklavžina in njegovo ženo.

Če mečejo pijani razgrajaci v orožniško patroljo kamenje. V krčmi v Uršnem selu pri Novem mestu je prišla pijana družba: 23 letni kmečki fant Janez Klobučar, 28 letni Vinko Klobučar in cigan Matija Brajdič. Zahtevali so vino, krčmar jim ga ni dal in pijance je prisilila v gostilni se mudeča orožniška patrolja, da so se odstranili. Ko sta zapustila žandarja krčmo, je pričelo na njiju deževati iz teme kamenje. Narednik je skušal napadalce pregnati s strelom v zrak, kar pa ni zaleglo. Z drugim strelom je pogodil pijanega Janeza Klobučarja iz Uršnih sel v trebuh in je zadeti umrl v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji.

Samomor na kolodvoru. Na kolodvoru v Novem mestu se je ustrelil v čakalnici III. razreda 26 letni mehanik in šofer Tomo Poljak, doma pri Jastrebarskem.

Neznan utopljenec. V Stranjah pri Kamniku so potegnili iz vode 60 letnega neznanca, pri katerem so našli 9000 Din brez vseh listin. Utopljenec je moral biti živinski prekupec.

V 16. urah iz Amerike v Europo. Ameriška letalca Willy Post in Herold Gatty sta te dni preletela 3680 km dolgo

progo iz Amerike v Evropo v 16. urah. 55 minutah in dosegla povprečno brzi-
no 234 km na uro.

Dva Danca na poletu preko Atlan-
skega Oceana. Dne 24. junija ob 9.14
srednjeevropskega časa sta danska le-
talca Hillig in Hulris se dvignila v
zrak v Harbour—Grace v Novi Funlan-
diji na letalu »Liberty« za polet preko
Oceana v Kodanj. Ker sta letalca skoro
13 ur pozneje vzletela kakor Post in
Gatty, ni šlo za tekmovanje. Zračna
proga iz Nove Funlandije do Kodanja
znaša okrog 5000 km. »Liberty« ima
300 k. s. ter zato ne leti tako hitro ka-
kor letalo ameriških dveh letalcev. Ku-
riva je imelo letalo za 40 ur. Oba dan-
ska preoceanska letalca Hillig in
Hulris sta po posrečenem poletu preko
Atlantika ob 17.30 pristala na letališču
v Crefeldu 25. junija. Letalca sta name-
ravala leteti naravnost v Kodanj, ven-
dar sta se nad Oceanom izgubila in
prišla nad Španijo. Od tam sta letela
preko Južne Francije in pristala v Cre-
feldu, kjer sta vzela gorivo in letela
dalje v Kodanj.

Iskreno prijateljstvo pomaga kjerkoli more.
Dobra gospodinja zato svetuje prijateljici:
»Vporablaj vedno le Zlatorog milo, ker Ti
varuje perilo!« Tak svet bo vedno hvaležno
sprejet!

**Dr. Josip Furlan, specialist za ušesne, vrat-
ne in nosne bolezni v Mariboru, Vrazova
ulica 2, ordinira od 1. julija dalje od 10. do 12.
in od 14. do 15. ure.** 1027

Zopet došlo novo blago po nepričakovano
nizkih cenah. Oglejte si pred nakupom v **Tr-
pinovem Bazarju, Maribor, Vetrinjska 15.** 376

**Gospodinja, ki pozna svojstva pravega ter-
entinevega mila Gazela, ni nikdar prevarje-
na. Kajti kakovost tega mila nikdar ne od-
reče.**

**»Kako si sam izračunam davek in kaj bi
moral vedeti vsak davkoplačevalec.«** To knji-
žico je izdala Kmetiska zveza v Mariboru. Ce-
na 2 Din. Dobite jo v Vaši domači krajevni
Kmetiski zvezi, ki bo to tudi pri cerkvi raz-
glasila. Knjižico prodaja tudi tiskarna sv. Ci-
rila v Mariboru, Koroška cesta 5 in Aleksan-
drova cesta 6, ter Slomškova zadruga Celje.

★

Na svetu največja Kristusova sčra je
bila odkrita v Milanu kot spomin sprave
med papežem in italijansko državo.

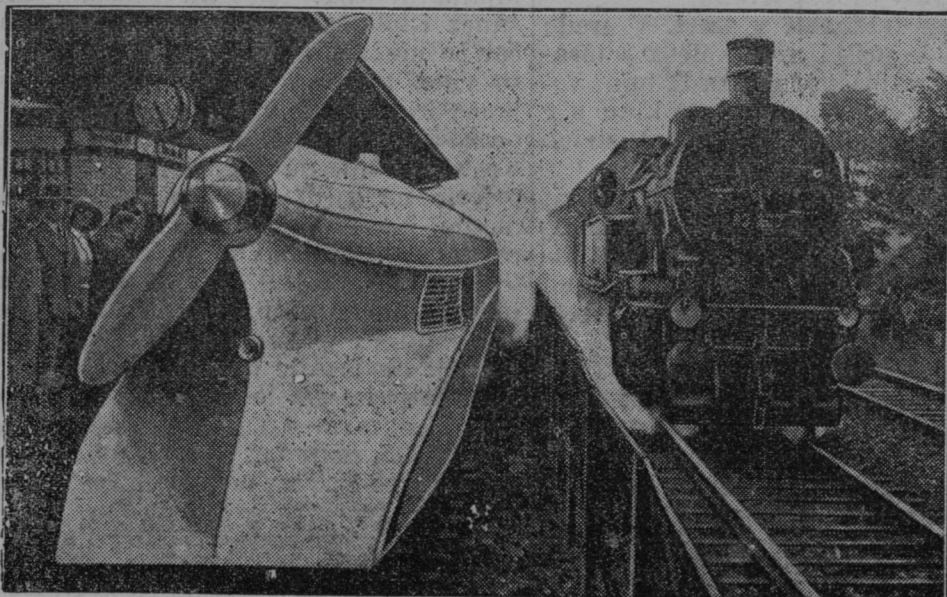

Krog novega lovskega zakona Kme-
tijski podružnici Laško in Sv. Krištof
sta poslali banovini: Člani kmetijske
podružnice Laško in Sv. Krištof se ne
moremo zadovoljiti z vsebino ankete
glede lovskega zakona, ki je objavljen
v 10. številu letošnjega »Kmetovalca« ter
prosimo glede lovskega zakona upošte-
vanje teh le resolucij: 1. Lov naj bo last
zemljiških posestnikov kmetov. 2. Vsak
posestnik ali najemnik posestva naj
ima pravico, da sme na svoji zemlji
pokončati divjačino. 3. Če bi ne bil sam
za to sposoben, naj ima pravico dovoliti
komu drugemu zanesljivemu, kdor bi
pa brez kmetovega dovoljenja divjači-
no streljal, naj se mu odvzame orožje.
4. Posestnik, ki bi ustrelil divjačino na

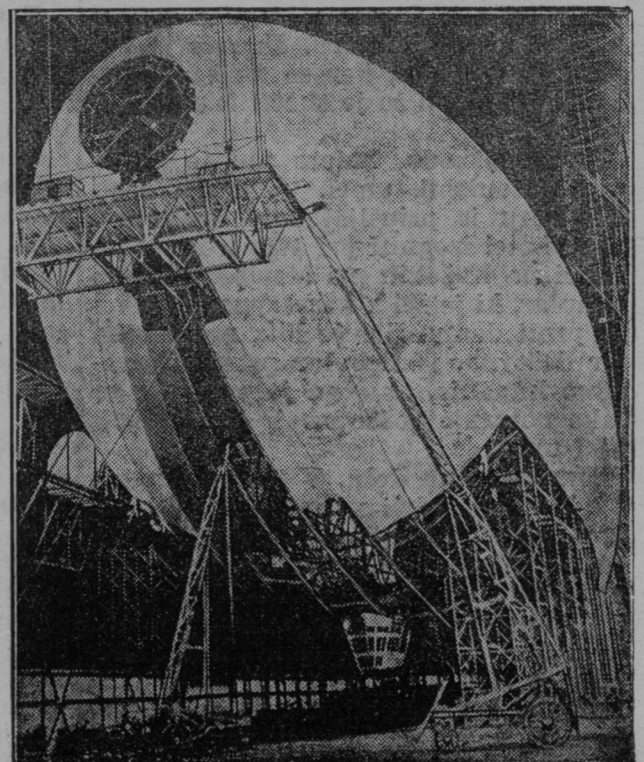
sosedovi zemlji, sme zahtevati odškod-
nino le za vrednost divjačine. 5. Ako
v občini večina posestnikov hoče, da
se lov prodaja, se pa naj da v zakup le
večje gozdno lovišče. Lovi na obdelanem
svetu, to so, vrtovi, njive, vinogradi,
travniki in pašniki se pa naj ne oddajo
v zakup. Na teh pa mora imeti kmet
dovoljenje, da sme vsak čas ustreliti
divjačino. Grmovje in male skupine
drevja, ki se nahajajo med travniki in
pašniki naj se ne štejejo za gozd. 6. Za-
kupna doba lova za morebitno oddani
gozd naj traja najdalje tri leta. 7. Na-
bava streliva naj bo kmetom prosta.
Po seznamu, katerega poseduje Kmetij-
ska podružnica Laško in Sv. Krištof,
tje v imenovanih občinah napravila div-
jačina to leto samo na sadnem drevju
škoda nad 250.000 Din. Koliko je pa še
druge. Ker je zadovoljnost ljudstva ne-
preocenljivi zaklad za državo, zato sme-
mo upati, da bodo oblasti upoštevale
našo upravičeno prošnjo in v Sloveniji
odpravile to nadlogo, ki se da odpra-
viti.

V ČEM GREŠIMO PRI SPRAVLJANJU SADJA?

Pod tem naslovom izda Kmetiska zve-
za prihodnje dni knjižico, ki jo je napi-
sal priznani sadni strokovnjak Miloš
Levstik. Ker se bliža čas, ko bo začelo
sadje zoreti, bo knjižica vsem sadjar-
jem dobrodošla. Razven tega še obrav-
nava pisatelj v samo njemu lastni po-
ljudni obliki o sajenju, o skrbi in nego-
vanju sadnih dreves, o zatiranju sad-
nih škodljivcev in o gnojenju. Knjižico
razpošljemo kmalu vsem krajevnim
Kmetiskim zvezam, kjer jo boste lahko
dobili za Din 1.50.— Sadjarji! Sezite po
tej zelo lepo in poljudno pisani knji-
žici, saj je cena tako malenkostna, sad-
jarstvo pa je panoga, ki je vredna, da
se ji posveti vsa pozornost. — Kmetiska
zveza v Mariboru.

Najmodernejše prometno sredstvo je zgradil nemški inženjer Kru-
ckenberg. Voz s pogonom na propeler je prevozil na tračnicah progo
Hamburg—Berlin (257 km) v eni uri 35 min. Na sliki vldimo »Zepe-
lin« na tračnicah in lokomotivo. Desno: Največji zrakoplov bo dograjen
v Akronu (Ohio) v Združenih državah in se bo podal te dni na posku-
šno vožnjo.

Vprašanja in odgovori.

M. J. v P.

Moj sin je hranilec in je moral k vojakom. Ali dobi skrajšan rok?

Odgovor:

Vaš sin ne pride v poštev kot hranilec, ako niste v treh mesecih potem, ko je bil potrjen, vložili prošnje za skrajšani kaderski rok. Moral bo torej služiti polni rok. Ako ste pa vložili prošnjo, morate itak imeti v rokah rešitev, kako in kaj.

G. R. v P.

Kaj je to: inserat? In ali je treba plačati?

Odgovor:

Če daste v časopis oglas, je treba plačati. Inserat se reče slovenski: oglas. Koliko pa morate plačati, imate v vsakem listu natisnjeno na prvi strani pri naslovu ali med inserati. Če kje kaj posebnega želite, pišite na upravo lista. — Glede harmonike: najbolje, da jih obdržite in naj vam da malo odškodnine, če jih je potrl. Kupčija ni bila pravilna.

K. J. v B.

Sem posestnik in obrtnik. Kuluk so mi naložili na oba davka. Je to prav?

Odgovor:

Kuluk se plačuje ali v delu izvrši od vsakega davka. Zato imate več enot. Je žalibog tako.

B. A. v S. d.

Imam servitutno pravico pasti v graščinskem gozdu. Les pa so posekali in na novo nasadili. Zdaj nimam kje pasti.

Odgovor:

Ako imate to pravico vknjiženo, oziroma priposestovano, tedaj se dogovorite z graščino, da vam prenese to pravico na kak drug prostor, ali pa vas odškoduje.

J. G. v Sv. J.

Odgovor:

Se hudojete, da niste dobili odgovora na svoje vprašanje glede uporabe ceste. Na taka vprašanja smo že petkrat odgovorili, so si podobna kot jajce jajcu. Vi pa poleg tega ne omenjate, ali vozite na cesto po svojem ali po sosedovem in koliko let že imate to pravico. S kakšnim vozom vozite, je pa povsem vsejedno.

M. S. v Sr.

Meni se glede kuluka godi krivica, ker ne plačujem nobenega davka in ga imam predpisanega.

Odgovor:

Pritožite se zoper občino na sresko načelnstvo!

J. D. v O.

Ali sem dolžen plačati vojnico? Sem proglašen za »privremeno nesposobnega«.

Odgovor:

Ste dolžni. Na davkariji vam bodo pa povedali, če so prav izračunali.

M. H. v B.

Po neki poti gonim živino že nad 30 let na pašo. Ali mi sedaj posestnik lahko prepove?

Odgovor:

Ako je pri poti bil ves čas napis, da je pot dovoljena le do preklica, tedaj ima pravico prepovedati, drugače pa ste vi priposestovalci to pravico.

J. J. T. v R.

Neka siromašna ženska brez roke in noge živi v velikem pomanjkanju v svoji mali hišici. Ali bi dobila kako podporo?

Odgovor:

Ako je sama lastnica hišice, bo težko dobila od občine podporo. Ker je blizu 70 let stara, naj si potom posojila na hišo dobi nekaj denarja.

A. H. v R.

Ali se od uslužbenkega (ročnega) davka plačuje kuluk?

Odgovor:

Da.

Isti:

Sem 12 let v občini, kaj naj storim, da postanem občan?

Odgovor:

Prijavite na občini, da ste 12 let nepretrgoma v občini in naj vam da domovinski list. Ako se brani, se pritožite na sreskega načelnika.

G. R. v L. K.

Šivam brez obrti, ker nisem za težko delo, izučila pa se obrti nisem. Sedaj sem kaznovana. Ali moram plačati?

Odgovor:

Obrti tudi ne dobite, ker nimate učnega in pomočniškega izpričevala. Kot samosojna šivilja ne morete delati, pač pa lahko na ime kake šivilje, ki ima obrt.

V. G. v K.

Imam 11 otrok, ali sem davka prost?

Odgovor:

Vi ste davka prost, tudi kuluka.

I. D. v G. R.

Mi smo plačali davek od šmarnice, drugi pa se nam smeji, da smo bili »tako brihtni«. Ali ga ni treba?

Odgovor:

Davek na šmarnico se bode gotovo pobral. Nikar ne mislite, da se bo kak dovoljen davek — pustil neizterjan!

J. V. v Sp. G.

Ženitno pogodbo imam, da sva z ženo vsak na pol posestnika. Če ona zdaj prej umrje kakor jaz, ali dobijo njeni sorodniki njen delež?

Odgovor:

Pri ženitovanjskih pogodbah se navadno tako napravi, da sta mož in žena tudi dediča drug za drugim. Ako tega ni, tedaj je v zakonu določeno, kaki sorodniki (stariši) dobijo, ako ni otrok. Sicer pa sedaj lahko še sama to popravita in napišeta testament vsak zase — drug drugemu. Na testamentu ne pozabite na dan, kedaj ste ga spisali in kraj ter na svoj lastnorodni podpis.

B. V. v S. V.

Odgovor:

Zdravniških nasvetov žal ne znamo dajati.

L. H. v K.

Vsako leto že nad 35 let sem dobila od sosedu dovoljenje, da zganjam živino pri oranju na njegov svet, letos pa mi ne dovoli več. Kaj naj napravim?

Odgovor:

Vi se morate s sosedom pogoditi, ker ste ga vsako leto posebej za dovoljenje prosili, torej ni zastarala pravica uporabe.

I. P. v T.

Moja hči ima posestvo, jaz sem oskrbnik, davka je 9 Din, ali moram dati 5 delavcev na kuluk?

Odgovor:

Za tolik davek bo 5 delavcev precej. Bo že še kaj priračunanega poleg. Ako pa mislite, da se vam je zgodila krivica, pritožite se na sreskega načelnika!

A. P. v D.

Kje je sedež Privilegirane agrarne banke?

Odgovor:

V Beogradu Posojilo pa dobite v Sloveniji — ceneje. Vprašajte domače posojilnice!

Fr. Lm. v J.

Ali je carina na koce?

Odgovor:

Je. Pa menda ne bodo nič boljše, kakor so domače. Samo v skrajnosti kupujmo v dru-

gih državah, drugače pa dajajmo prednost domačemu blagu.

M. P. Sh. K. L.

Ali je lahko možki star 21 let sprejet v državno službo?

Odgovor:

Lahko, če se mu posreči najti kako mesto.

M. Č. v L.

Rada bi prodajala vino v steklenicah, pa ne vem, če se sme.

Odgovor:

Ravno pred kratkim je izšel odlok, da se ne sme.

A. V. v B.

Ali sme viničar prodati gnoj?

Odgovor:

Ako je gnoj od njegove krave, če tudi ste mu vi kot del plače krmo in steljo dajali, ga sme prodati. Ako pa ste mu dali tudi kravo in je on imel le dolžnost, gledati na kravo, zato pa je dobival mleko, je gnoj vaša last, posebno še, če sliša o tem tudi govorila.

I. M. v S.

Naša občina ima večji občinski kuluk kakor sosednja. Ali ni to krivica?

Odgovor:

Občinski kuluk sklene občinski svet in sicer po krajevnih potrebah. Zato je različen. V več občinah pa imajo raje občinske doklade višje.

Vsem:

Dopisi brez naslova gredo v koš! Nenarodnikom ne odgovarjamo. Vprašanj je toliko, da pridejo na vrsto, kakor dospejo. Na enaka in več se odgovarja samo enkrat.

★

Kedaj in odkod smo dobili krompir?

Poleg žita je dandanes krompir naš glavni živež, in skoraj si ne moremo predstavljati vsakdanje hrane brez njega. Dan za dnevom ga uživa tako kmet kakor delavec in meščan. Mnogo krompirja se uporabi kot živalska hrana. Naši pradedje so krompir komaj poznali. Udomačil se je pri nas šele komaj tekom zadnjih 100 let.

Domovina te čudne rastline, ki ima na svojih koreninah debele užitne gomolje, je Južna Amerika. Koncem 16. stoletja je bil krompir prvič prinesen v Evropo, in sicer najpoprej v Španijo, nato v Irsko in Anglijo. Razni možje, največ mornarji so pripomogli k razširjenju te prekornostne rastline. Neki John Hawkins, po poklicu trgovec s sužnji, je prinesel kot prvi leta 1565. krompir iz Sante Fé na Irsko. Dvajset let pozneje sta ga prinesla iz svojega poučnega potovanja po Virginiji admiral Sir Walter Raleigh in matematik Tomas Heroit.

Krompir so nasadili. Ko je rastlina dorasla in so sadeži, kateri so se razvili iz cvetja dozoreli, so le te pripravili, ne vedoč, da so pravi užitni sadeži gomoljke na koreninah pod zemljo. Seveda so izjavili, da ta rastlina ni prav nič korastna, ker rodi neužitni sad. Iztrebili so jo in sežgali. Iz sežganega steblovja se je počel dvigati neki prijeten vonj in šele ta je opozoril ljudstvo, da mo-

rajo biti užitni deli rastline pod zemljo.

Kratek čas po tem dogodku se je posrečilo admiralu Frances Drake vzbuditi pri angleški vladi zanimanje za krompir, katerega je pripeljal iz Peruja. Počasi so ga pričeli saditi, ali dolgo li ni mogel krompir pridobiti zaupanja kot ljudski živež ne v Angliji, ne v Franciji in ne v Nemčiji. Gojili so rastlino le bolj kot lepotečen grm.

Velika stiska in lakota po tridesetletni vojni šele je prisilila ljudstvo, da je začelo saditi krompir in ga uporabljati, čeprav v začetku samo kot živalsko krmo. Leta 1764 je nemški cesar Fridrik Veliki izdal posebno naredbo, s katero priporoča gojitev krompirja kot cenen ljudski živež. Kljub prizadevanju oblasti je še preteklo 100 let predno se je udomačil krompir in postal obče hranilno sredstvo, brez katerega bi dandanes stradalo sila mnogo ljudi.

Cene in sejmska poročila.

Maribersko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 18 konjev, 15 bikov, 180 volov, 361 krav, in 36 telet. Skupaj 610 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: Debeli voli 1 kg žive teže od 6—7.50, poldebili voli 4.50—5.50, plemenski voli 4—5.50, biki za klanje 4.50—5, klavne krave debele 3.50—6.50, plemenske krave 3, krave za klobasarje 1.75 do 2.50, molzne krave 5—5.50, breje krave 3.50 do 4, mlada živina 4.25—8 Din. Prodanih je bilo 310 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 26 komadov, v Italijo 12 komadov.

Na svinjski sejmi v petek dne 26. junija je bilo pripeljanih 195 komadov svinj in prodanih 148. Cene: svinje od 5—6 tednov 60—80 Din, 7—9 tednov 90—130 Din, 3—4 mesece 160 do 250 Din, 5—7 mesecev 360—400 Din, 1 leto 600—700 Din. 1 kg žive teže 7—8 Din, zaklane svinje 1 kg 9—10 Din.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 16—18, volovsko meso II. vrste 12—14, Meso od bikov, krav, telic 8—10, telečje meso I. vrste 25—35, telečje meso II. vrste 12—18, svinjsko meso sveže 14—25 Din

*

Ostanki Babilona.

Od leta 1899—1916 so razkapali nemški starinoslovci za preostanki tolikokrat v sv. pismu omenjenega srednjeazijskega vele mesta Babilon. Pred 2500 leti, ko je kraljeval v Babilonu Nebukadnecar, je bilo to na celem svetu najbolj znamenito mesto z en milijon prebivalci.

V 17. letih napornega dela so odkrili Nemci le en del starodavnega Babilona. Pred vsem so se omejili na odkopavanje Nebukadnecarjevega gradu in njegove bližnje okolice.

Nebukadnecar ni bil le mogočen kralj, pač pa tudi strahopetnež. Njegov kraljevi grad je bila izredno odporna trdnjava, ki je mogla sprejeti v svrhu obrambe veliko armado in jo tudi preskrbeti z vsem potrebnim. Kakor je razvidno iz izkopnin, se niso čutili tedanji mogočnjaki ter vladarji varne pred lastnim narodom. Nebukadnecarjeva trdnjava ni služila le kot obramba napram zunanjim sovražnikom, am-

pak je bila tudi iz mesta samega nedostopna.

Nebukadnecarjev grad je bil zgrajen na površini 48.000 kvadratnih metrov. Bil je obdan od več debelih in visokih zidov, ki so imeli na gotove razdalje obrambne stolpe. Notranjost je bila razdeljena na pet dvorov, kojih največji je bil srednji, ki je vodil do največjega poslopja cele skupine, do prestolne Nebukadnecarjeve dvorane. Odkrili so dele te dvorane, ki so dobro ohranjeni. Tukaj je sprejemal tedaj najmočnejši kralj svoje podložne kneze in zunanja odposlanstva. Stene so bile iz glazirane opeke in opremljene s slikami (mozaiki). Pri izkopavanju so našli celo prostor, kjer je stal prestol. Dvorana je bila dolga 55 m, široka 17 m. Na srednji dvor meji zapadni, kjer so bile zasebne Nebukadnecarjeve sobane in harem, spalnice, kuhinje, kopalnice ter shrambe.

Kraljevi grad, ki je bil pozidan za trojnim mestnim obzidjem, je bil obenem tudi sedež celotne državne uprave. Krog srednjega dvora so bila razvrščena stanovanja in uradni prostori državnih uradnikov, ki so bili pod neposrednim nadzorstvom kralja samega.

Vzhodni dvor je vseboval upravne prostore za podjarmljene pokrajine ter mesta in tukaj je bila nastavljena tudi davkarija babilonskega kraljestva.

Proti severovzhodu so izkopali 14 podolgovatih kamer, o katerih trdijo, da so bile zakladnice in so služile tudi za stanovanja v najbolj vročem poletnem času. Strehe cele trdnjavske skupine so bile zgrajene v terasah. Na strehah so bili iz sv. pisma in zgodovine znani in od celega tedanjega sveta kot pravo čudo občudovani viseči vrtovi kraljice Semiramis, po katerih je raslo ter cvetelo in blestelo rastlinstvo celega Vzhoda.

Za namakanje vrtov in trdnjave so služile posebne vodozajemalne naprave, katerih ostanke so tudi našli.

Tako zgledajo danes ostanki nekdanj svetovnega kraljestva in najbolj mogočnega vladarja tedanjega sveta, katere so odkrili znanstveniki pred nedavnim časom svetu in so te izkopnine dokaz, kako zgodovinsko resnična so svetopisemska poročila.

*

Romanje na Brezje.

Prosvetna zveza v Mariboru ima v dneh od 2.—4. avgusta t. l. svojo vsakoletno skupščino na Brezjah, združeno z romanjem. Letos pa bomo v teh dneh še proslavili 1500 letnico efeškega cerkvenega zbora, ki je posebej utemeljil Marijino češčenje. Na župne urade lavantinske škofije pošljemo te dni prijavne pole in jih prosimo, da blagovolijo tudi letos zbrati prijave. Podrobnejša navodila, spored in natančni vozni red bomo objavili pravočasno v listih in tudi na izkaznicah. Povdarjamo, da je polovična vožnja že dovoljena in da ba preskrbljeno za udobno potovanje. Razven pri župnih uradih se sprejemajo prijave tudi v naši pisarni, Maribor, Aleksandrova cesta 6. Prosvetna zveza v Mariboru.

DEKLIŠKI TABOR V SLOV. GORICAH.

Drugo nedeljo v juliju, 12. julija, bodo dekleta Slovenskih goric proslavila 1500letnico efeškega cerkvenega zbora, ki zavzema odlično mesto v zgodovini Marijinega češčenja. V nedeljo, 12. julija, so bodo zbrala pri Sv. Trojici v Slov. goricah, kjer bo velik dekliški shod. Ob 10. uri bo cerkveni govor preč. g. kanonika ČASLA, škofijskega voditelja Marijinih družb. Na izvincerkvenem zborovanju govori za Prosvetno zvezo njen predsednik g. dr. HOHNJEC. Članice Marijinih družb, dekliških zvez, prosvetnih organizacij in vobče krščanska dekleta, udeležite se tega shoda!

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Krasen izid uprizoritve izvršne Silvin Sardenkove spevoigre »Zgodba male Rože« v dvorani zdraviliškega doma v Rogaški Slatini 13. in 14. junija. Nebeško lepi prizori so nam predstavljali življenje sv. male Terezike pred vstopom v samostan. O verzih, pešništvu in o umečnosti skladbe je spregovoril gosp. Gregor Zafošnik iz Celja. Vsi igralci so izborno rešili svoje vloge. Želimo, da bi bila »Zgodba male Rože« kmalu natisnjena. Šla bo kmalu preko večine slovenskih odrov in upamo tudi, da preko slovenskih mej.

*

Usoda moštva potopljenih podmornic.

Pred kratkem se je pogreznila za vselej na morskno dno ruska podmornica »Tovariš«, že smo beležili tudi v predzadnji številki našega lista o strašni nesreči angleške podmornice v kitajskih vodah. Najbolj moderna angleška podmornica »Poseidon« je trčala ob kitajsko trgovsko ladjo, se potopila in v njej se je zadržalo 18 mož posadke. Ta usoda »Poseidona« nam kliče, da malo osvežimo našim čitateljem spomin glede sličnih nezgod.

Na Angleškem.

Radi trčenja z drugo ladjo se je potopila leta 1904 angleška podmornica pri otoku Wight. Enaka nesreča se je ponovila pet let pozneje pri Cromaru. Zopet se je potopila angleška podmornica leta 1905 radi eksplozije. Na čisto nepojasnen način je ostala za vselej na dnu morja leta 1929 podmornica »H 47«.

Na Italijanskem.

Leta 1928 se je potopila pri znanih Brionskih otokih italijanska podmornica »F 14«. Baš se je hotela dvigniti na površje morja, ko je zadela pri dviganju ob torpedni čoln in se je takoj pogreznila. Že drugi dan se je posrečilo, da so dovedli posadki svežega zraka. Vsa rešilna dela pa so bila zaman. Podmornico so dvigali in ko je bila le še 12 m pod vodo, tudi v njej zaprti niso dajali nobenih življenjskih znakov, zadušili so jih strupeni plini.

Amerika.

Ameriške podmornice je že posebno pogosto preganjala nesreča. Dne 25. 3.

1915 se je potopila v bližini Honolulu ameriška podmornica »F 4« s 25 možmi. Čoln je tičal 90 m globoko, a so ga dvignili z največjimi napori.

Na Francoskem.

Ko se je potopila leta 1912 francoska podmornica »Vendemiaire«, je razpisalo francosko mornariško ministrstvo 100.000 frankov nagrade onemu, ki bi iznašel napravo, s katero bi bilo mogoče oteži grozne smrti moštvo iz potopljenih podmornic. Razpisana nagrada ni rodila nobenega uspeha. V Franciji so se zgodile v mirnih časih težke nesreče s podmornicami. Dne 16. oktobra 1906 se je potopila podmornica »Lutin« in z njo vred 16 mož. Štiri leta pozneje je ponesrečila pri vajah v luki Calais podmornica »Pluviose« in je bilo 42 mož ob življenju.

V Nemčiji.

V Nemčiji se je potopila pri Kielu 1. 1911 podmornica »U 3«. Vzrok nesreče je bil napačno montiran vijak za zračenje. Takoj so pričeli z rešilnim delom in so potegnili skozi cev za torpediranje 25 mož. Ostali so v čolnu vedno še trije častniki in krmar. Ko so se prerili tudi do teh, so jih našli že za-dušene.

V Rusiji.

V Rusiji se je zgodila prva nesreča s podmornico leta 1904. Tedaj se je potopila v bližini Kronstadta podmornica »Delfin«. Omenjeni čoln se je podal na vajo, morje je bilo čisto mirno in daleč na okrog ni bilo videti nobene druge ladje. Naenkrat je izginila podmornica v globočino in se ni dvignila nikdar več. Še istega leta se je potopila v Črnem morju podmornica »Kambala«, ker je trčila ob rusko oklopno križarko.

Kljub napredku v tehniki še do danes niso iznašli sredstev, ki bi onemo-

gočala številne nesreče s toliko dragocenimi podmornicami.

*

Pobrežje pri Mariboru. Pogrebno društvo za Pobrežje in okolico ima v nedeljo dne 5. t. m., popoldne in zvečer svojo vsakoletno veselico, ki se vrši na vrtu gostilne Koc (prej Simonič) na Pobrežju. Čisti dobiček gre v posebni fond. Člani in drugi, pridite!

Marija Brezje pri Mariboru. Prostovoljna požarna bramba ima v nedeljo dne 5. t. m. popoldne svojo tombolo z 6 velikimi in 150 manjšimi dobitki. Prireditev se vrši pri g. Klasiču.

Sv. Peter pri Mariboru. V nedeljo so imeli otroci obeh šol prvo sv. obhajilo. Med prvobohajanci je bil tudi 50 letni Alojz Ferk iz Viničke gore. V pondeljek je prispel prvič oficijelno k št. Petru g. stolni župnik in dekan M. Umek na kanonično vizitacijo in skušnjo šolskih otrok.

Razvanje pri Mariboru. Vaško kapelico sv. Križa sta na svoje stroške pustila prenoviti zakonca Pukl Martin in Helena. Z novim šolskim letom se uvede na tukajšnji osnovni šoli v poletnih in jesenskih mesecih nedeljen šolski pouk. S tem je ustrezno dolgoletni želji vaščanov.

Pameče pri Slovenjgradcu. V naši vasi so vrli gasilci s sodelovanjem gđ. Pavle Pečolarjeve in Marice Ferenčakove uprizorili komedijo »Matiček se ženi«, katera je nad vse pričakovanje dobro uspela. Z izvajanjem svojih vlog so predvsem nadkriljevali Matiček, Nežika, Baronica ter Gašper. Pohvalno se je treba zahvaliti tudi o gosp. Filipu Cesar, kateri je kot režiser bil na svojem mestu. S to igro so pokazali Pamečani, kaj premore skupnost in požrtvovalnost. Želimo le, da nam še večkrat nudite tako zabaven popoldanček.

Ribnica na Pohorju. Mrtvaški zvon, kako tesno bije srce ob tvojih glasih! Vsa soseska molči v objemu žalosti. Komu zvoni, šlo je pri

nas dne 16. t. m. pritajeno od ust do ust? Značajna, krščanska, dobrosrčna ter vobče priljubljena gospodinja in gostilničarka Lenčka Viltušnik je končala pot po naši solz dolini. Neverjetno! Resnico tega so pričale brleče sveče krog njenega krasno ovenčanega mrtvaškega odra. Govorile so jo pa tudi bridke in obilne solze potrtega njenega moža Ignaca ter ihtenje petletnega sineka Jankoča po tako iznenada izgubljeni svoji zlati nenadomestljivi mami. Smrt, kako kruta si vendar! Tiho in rosnih oči so pristopali v obilnem številu tudi njeni prijatelji in znanke kropit in izkazat dragi zadnjikrat na zemlji svojo ljubezen ter želeti pokoja njeni blagi duši. Celo rožice krog njenega odra, zadnji poklon vrlih naših deklet, so sklonile zalostno svoje glave, ginjene nad tem, da je morala pokojna iz sveta še tako mlada. Včakala je komaj 33 pomladi. Vendar to res kratko število let zrcali kakor zbrani venec, ki svoje prvotne krasote po njeni smrti zgubil ne bo. Koliko spoštovanja, priljubljenosti in sožalja je pokojna uživala med svojci in okoličani, je najbolj živo pred očila mnogobrojna množica za njeno ovenčano krsto. Pomenljivo je bilo tudi, da so istočasno ž njo položili v grob tudi uglednega njenega sosedu, občinskega odbornika ter cerkvenega ključarja Sv. Bolfanka, 59 letnega Jožefa Turjak.

Ormož. V pondeljek dne 22. junija t. l. je imel sreski načelnik g. dr. Vavpotič v posvetovalnici osnovne šole sestanek z zastopniki ormoškega občinskega odbora in župani štirih okoliških občin Hardek, Pušenci, Hum in Frankovci. Najprej je g. načelnik prebral o banovinskem proračunu, zlasti o postavki za kmetijstvo. Nadalje se je dotaknil gospodarskih zadev našega sodnega okraja. Posebno je povdarjal, da naj kmetstvo ljudstvo še bolj intenzivno goji tu vdomačeno pingavsko pasmo goveje živine, pri konjereji pa noriško ter belgijsko. Pri vinogradništvu, ki je v današnji gospodarski krizi skoro najbolj prizadeta, je priporočal najboljše vrste in ne preveč vrst. — Glede kuluka so zastopniki občin ugotavljali, da se v splošnem ni obnesel, da bi ena petina najetih in plačanih delavcev več storila kakor vsi težaki-kulukaši. Predlagali so, da naj se vpelje enotna doklada za vzdrževanje bano-

Januš Golec:

Guzaj.

27

Poletnega večera, ko je bliskalo, treskalo in je lil dež, se je plazil za št. Jurjem, mimo Botričnice v grabo in na vrh po temnem gozdiču proti cerkvi sv. Primoža. Ko je stopil iz gozda in se ozrl navzdol v dolinico preko pokopališča krog hrama božjega do rojstne hiše, je baš zablislilo, da je zasvetila trenutno v blesteči luči cela domača okolica. Blisk se je skrtil, zagrmelo je, tolovaj se je stresel pri zavesti, da se plazi po najdražjem mu kraju nocoj v vihar ni noči zadnjič v življenju. Nebo in sv. Primož mu pomagajta nocoj, da bo končal slovo od matere, rojstne hiše in domačega kraja brez žandarske krogle. Molitev in prošnja na hribčku v vihar ni noči med bliskom in gromom mu je nakapljala v obupano srce junaštva ter upanje, da se bo nocoj izteklo vse dobro in brez surovega motenja s strelom.

Potolažen ter ojunačen se je spustil naglih korakov navzdol po pobočju. Pri pokopališču je napravil križ po čelu z željo večnega miru vsem rajnim domačinom. Materinsko okence na štibelu zadaj na dvorišče je bilo v tej strašni noči brez luči. Ko je popraskal na rahlo po zatemneli šipi, se je takoj oglasil glas, da bo odprla, naj le vstopi od spredaj, nocoj gotovo ne bo voglaril nobeden žandar krog bajte. Materi je sledil v njen kot na klop za peč. Ni prižgala leščerbe, pa saj je gledala nesrečnega otroka materina duša, ki je vedela, da je prišel zadnjič po — slovo! Najprej so pripovedovale materine solze sinu, med ihtenjem, kaj vse mora prenašati noč in dan na strpljeno starost radi njega, ki je pahnil očeta celo v ječo radi suma, da prikriva sinova zločinstva ter mu daje potuho. Ko so ga izpustili iz preiskovalnega zapora, se ni vrnil na dom radi sramote in ona še danes ne ve, kod se potika na stara leta. Sama se ubija doma in ne ve za koga, ker z njim, kateremu je bil namenjen dom, govorita nocoj zadnjič. Bogzna kaj je še vse potožila otroku mati brez najmanjšega očitka, dokler

Domšljiv kelnik reče svojemu zdravniku: »Jed in pijača mi diši, tudi spim dobro, vendar si moram od vas sprostiti sveta.« — »Le ravnajte se po mojem nasvetu,« reče zdravnik, »kmalu vam bo postalo čisto drugače.«

Mlad zdravnik je sedel ob postelji bolne tridesetletne gospodične, poslušal potrpežljivo njeno dolgočasno javkanje in nato odvrnil: »Vaša slabost ni tolika bolezen, temveč neprijetno stanje. Omožite se, gospodična, potem bo to zlo izginilo!« Po kratkem pomisleku reče ona: »Da, da, pravimate, hočem se ravnati po vašem nasvetu. Veste kaj, gospod doktor, vzamite me za že-

vinskih cest. Zaradi občinskega kuluka pa so župani zadovoljni, da imajo z novo uredbo več zakonite moči v rokah. — Precej isker je ukresalo vprašanje pregrupacije občin. Proti predlogu ormoških zastopnikov, da naj se priključi Ormožu samo katastralna občina Hardek, so dvignili glas vsi župani in zastopniki zunanjih občin in povdarjali, da ni vas Hardek prav nič bolj gospodska in inteligentna in sposobna, da pride pod Ormož kot druge vasi. Vsi so pač videli jasno, da gre Ormožu samo za to, da spravi v meje svojega teritorija okoliško šolo, ki so jo pred 30 leti v najhujših narodnih bojih postavile okoliške občine Hardek, Pušenci in Litmerk kot protiutež nemški šulferajnski šoli. Kmetško ljudstvo bo gotovo užaljeno, če se bo pri novi preureditvi občin upoštevala le samo želja ormoške občine, ne pa tudi upravičena zahteva kmetških občin, ki želijo biti ena občina, ne da bi se kaj mestu priključilo. Ali vse ali pa nič! To je enoglasna ljudska želja. Kje bo imela okoliška občina svoj sedež, se še ne ve: morda v Pušencih, morda celo v Ormožu.

Loče pri Konjicah. Tukajšnje gasilno društvo si je nabavilo pred meseci novo motoriko. Do blagoslovitve, ki se je vršila dne 14. t. m., še ni doživela ognjenega posla. Blagoslovitev je vršil g. profesor Resman iz Maribora, ki je imel pri tej priliki prav pomemben, globoko zasnovan govor. Kumica je bila g. dr. Laučnerjeva. Popoldne pa je bila vrlo uspela veselica, ki je v denarnem oziru prav zadovoljivo izpadla. Takoj drugi dan pa je doživela motorika ognjeni krst. Gorelo je v sosednjem Podobu. Pogorel je hlev posestnika Rozmana. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno. Zavarovan je bil za 75 tisoč Din. Motorika se je pri tej priliki izborno izkazala. Ne samo, da je gasila ogenj, obvarovala je tudi sosednja posopja, ki so bila v veliki nevarnosti. Gasilci so bili, kljub utrujenosti prjšnjega dneva, prav hitro na mestu.

Celje. Zrelostni izpit in produkcija gojencev orglarske šole se vrši v pondeljek dne 6. t. m. ob 9. uri dopoldne. K izpitu so oglašeni: Božnik, Gajšek, Kidrič, Zemljič, Petrin, Rizmal, Rojnik in Žerak. Pri izpiti bodo izpraševali: gg. Ivan Granfola, Ivan Kramar, D. Sancin in vodja. Za nadzornika je kn.-šk. ordinarijat do-

ložil vlč. g. opata P. Juraka. Čč. gg. duhovniki in prijatelji cerkvene glasbe se vljudno vabijo! — Prihodnje šolsko leto se prične dne 15. septembra 1931.

Sv. Martin v Rožni dolini. Letošnja letina je obetala bogato žetev. Polje, vinogradi in sadonosniki so bili tako polni, da je vsakdo z veseljem upanjem gledal v bližnjo bodočnost. Pa je prišlo strašno neurje dne 15. junija in je vse naše nade v kratkih urah uničilo. Takšne toče, kakor je padala ta dan, ne pomnijo najstarejši ljudje. Toča je napravila tako strašno razdejanje na polju, da sicer tako pridno ljudstvo, ki se v potu svojega obraza muči po bregovih in strminah med kamenjem v borbi za vsakdanji kruh, danes malo pred pospravljanjem kosi popolnoma uničena žitna polja s solzami v očeh in težko skrbijo za življenje potrebnih kruh. Da se prepriča o žalostnem stanju naših polj, je obiskal v nedeljo dne 21. junija g. ban dr. Marušič naše kraje. Spremljal ga je za ljudski blagor okraja vneti g. sreski načelnik dr. Hubad in kmetijski referent inž. Dolinar. Sprejeli so g. bana župan Krajnc, župnik duh. svet. Osvatič in šolski upravitelj Požar. Ogledali so si škodo na licu mesta in je ban obljubil prizadetim skorajšnjo pomoč v semenu in v denarju. — Vesel dogodek je bil pri nas zadnje, to je Alojzijevo nedeljo. Vse je bilo v slovesnem razpoloženju. Šolski otroci so imeli svojo prvo sv. obhajilo, 56 dečkov in deklec je pristopilo prvič k mizi Gospodovi. G. duh. svet. Osvatič je v slovesni pridigi otroke lepo nagovoril. Med sv. mašo so prejeli sv. obhajilo, v rokah pa držali s cvetjem okrašene goreče sveče. Marsikatero oko se je orosilo v spominu na lasno prvo sv. obhajilo. Otrok, staršev in sorodnikov je bila cerkev nabito polna. Po končani slovesnosti so dobili otroci v župnišču kavo z mlečnim kruhom. Naj bi se otroci, pa tudi odrasli pogostoma spominjali tega velikega dne! Tistim pa, ki so k lepi uspeli slavnosti pripomogli, bodi ljubi Bog dober plačnik!

Vojnik. Našo šolo je nadzoroval prosvetni inspektor dr. Kotnik in bil z učnimi uspehi zelo zadovoljen. S prihodnjim šolskim letom dobi zavod dva nova strokovna učitelja. Meščanski šoli se obeta vedno lepši razvoj in bodočnost v kljub nekaterim, ki so začeli govoriti

o njeni ukinitvi in upostavitvi osemrazredne osnovne šole. Opozarjamo starše, da ne nasedajo takim govoricam, ki imajo le namen preprečiti vedno večji dotok v meščansko šolo in zapreti našim otrokom vsa pota. Razne tehnične zadruge: urarji, mehaniki, elektrimonterji, stavbne stroke itd., trgovski gremiji zahtevajo že danes za vajenca vsaj 2 razreda srednje šole. Popolnoma zaprta pot pa bi bila otrokom na srednje kmetijske šole, srednje tehnične in obrtne šole, trgovske in sanitetne šole, učiteljska itd., za katere se zahtevajo le dovršeni štirje razredi meščanske šole ali gimnazije. Pripominjamo, da imajo prednost pri vseh ostalih strokah — kjer še danes zadostuje dovršena osnovna šola — tisti učenci, ki imajo nekaj razredov meščanske šole.

Šmartno ob Paki. Dne 21. junija je našo župnijo zadela silna nesreča. Čez Skorno in vas Veliki vrh je pobila toča v 6 km dolgem in 2 km širokem pasu tako temeljito, da nekateri posestniki ne bodo imeli ne zrna žetve. Toče je naletelo dober decimeter na debelo. Pokrajina je bila po toči videti od daleč kakor s snegom pobeljena. Še drugi dan so videli iz Skornega, več kakor uro daleč točo v Velikem vrhu. Na nekaterih mestih je je v globokejših klancih nanesele poldrug meter na debelo. Šel sem štiri dni potem, ko je toča pobila, pogledat pokrajino. Grede tja, srečam delavce, ki so se vračali iz dela iz Šoštanja. »Tu nesemo,« mi pravijo, »točo, ki je še veliko leži.« Sam sem našel po štirih vročih dneh po toči 70 cm debelo plast toče; drug kup je bil 6 m dolg, dva metra širok in pol metra visok, oziroma debel, zopet drug kup je meril 60 cm višine. Šest kupov toče, debelejšje od orehov, sem na svoji poti našel in danes, pet dni po pobitju zvez, da je še mnogo več takih kupov. Zato je pa tudi pobito! Žita vsa v zemlji, slama zmleta kakor na gumnu, krompir in koruza uničena, hmelj gol, vrti razdejani, drevje skoraj golo, v gozdu nastlano, kakor bi stelje nasekal, trava zbita in pod drevjem polno listja, na drevju mladike vse in še debelejšje veje polomljene, mestoma odstopa skorja na vejah od udara toče, majhni in tudi večji ptiči pobiti. Sadno drevje in vinograd ne moreta roditi dve do tri leta. Kakor povsod, kjer toča pobije, so tudi naši ubogi posestniki žalostni

no!« — »Draga gospodična,« zavrne jo mlad mož, »mi zdravniki zapišemo samo zdravila, a jih ne zauživamo.«

Aleksander Dumas, francoski pisatelj, je prišel nekoč na svojem potovanju po Švici v planinsko vas ter se je nastanil v gostilnici, kjer nihče ni znal niti besedice francoski. Dumas, veliki prijatelj gob, bi si bil za večerjo rad naročil gobe in na vse mogoče načine je gostilničarju razlagal svojo željo, toda zastoj. Končno je vzel kredo in naslikal na zid gobo, kakor je najbolje znal. Gostilničar je pokimal z glavo v znamenje, da ga je razumel in videl. Kmalu pa se vrne, a namesto

se ni utolažila toliko, da jej je lahko tudi sin zapal, da se bo poboljšal, izginil in začel novo življenje po nekdanjih njenih naukih. Pisal jej bo iz daljne tujine, pošiljal denar in se bo s časom potolažila, saj bodo ljudje zopet pozabili, da je bila par let »ravbarjeva mati«. Kakor Barbka je bila tudi mati pomlajena od sinovih obljub in upanja na srečo v bodočnosti. Zasigurala mu je odpuščenje iz dna materinega srca, blagoslov in gorečo molitev, ki ga naj spremljajo na potovanju v poboljšanje, ki bo tudi njo otelo obupa. Piše ji naj na naslov ponkovškega strica, z njo bi šli kakor z očetom v ječo, ako bi se zazvedelo, da je z njim v pisemskem stiku.

Bliski so prenehali, grom se je razgubil in rahlo pikanje dežnih kapljic na okno je oznajnilo, da se bo nevihta polegla in bo posinilo kmalu osveženo jutro, ki ne sme pozdraviti sina ter matere pod skupnim domačim krovom. Petelin je zapel zategnjeno zaspano v podpečku v kuhinji in prekinil sinovo dolgo prisego poboljšanja in zabrisanja dosedanjih zločinov. Krepek in hvaležen stresljaj ovenele materine roke. mati

je še pokrižala sina na čelo in vzela ga je za vselej mokrotna tema prebujajočega se jutra.

Ko je stekel Guzaj od rojstne hiše preko travnika za pokopališčni zid in navkreber v gozd, je le skoviknila sova, ki se je vračala v svoje ležišče, strel iz žandarske puške tokrat ni ogrdil zadnjega slovesa od matere.

Ko je imel Guzaj v žepu potni list za Ameriko, v srcu zvestobo in obljubo izvoljenke, na čelu znamenje sv. križa od materine roke, je še enkrat omadeževal te svetinje poboljšanja z roparskim pohlepom po denarju. Zbiral je zadnjič oddelke svoje tolpe in pričel z vso drznostjo ter naglico vlome ter rope pri bogatejših trgovcih od Pilštajna do Brežic. Tekom dobrih štirinajst dni je bilo vlomljeno na mnogo, mnogo krajih v trgovine. Guzajevi pajdaši so odnašali blago, on je praznil blagajne. Kjer ni šlo po tihem ter z lepa, je ustraževala neustrašena banda preplašene napadene z revolverji, da so izročali zahtevano v blagu in denarju. Ponočni vlomi ali naravnost ropi so se vršili z bliskavico in je bil njih obseg ugotovljen in znan, ko so bili kon-

in pobiti. Toliko je škode, a sedaj pa še živež kupovati, seme dobiti itd. Naj bi jim država prišla na pomoč z odpisom davkov in naklonitvijo semena.

Sv. Lenart v Slov. gor. Neizprosna in pre zgodnja smrt je vzela iz naše sredine ljubega očeta Jakoba Krambergerja, posestnika v Parčinjah. Ni še dolgo, odkar sta s svojo ženo Marijo obhajala 40letnico zakona. Bil je pravi krščanski mož, neustrašen v naših vrstah, naročnik »Slov. Gospodarja« čez 40 let in še drugih krščanskih listov, kar posnemajo njegovi svojci in sorodniki. Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Prišli so od blizu in daleč z vencji in cvetjem. Že v njegovi mučni boleznini so ga prišli tolažiti, katero je prenašal voljno, v božjo voljo vdan in večkrat previden s sv. zakramenti. Vsak, kateri je obiskal njegovo hišo, je bil postrežen. Zahvaljujemo se čč. duhovščini in vsem, ki so dragega rajnega pospremili na zadnji poti. Hvala tudi za tolažbo ob bridki izgubi našega nepozabnega očeta. — Na sedmini rajnega se je nabralo 150 Din za novo bogoslovje v Mariboru in za vsv. maše 100 Din.

Guštanj. V proslavo 20letnice izobraževalnega društva se vprizori v nedeljo dne 5. t. m., popoldne ob pol štiri na Petračovem vrtu »Miklova Zala«, srečolov in petje. Konec ob odhodu večernih vlakov.

Zgornja Polskava. Naše izobraževalno društvo »Skala« priredi v nedeljo dne 5. julija izlet na Svečino ob severni državni meji in ob tej priliki vprizori ob 3. uri popoldan v tamošnjih grajskih prostorih gradu Svečina lepo opereto v dveh dejanjih »Mlada Breda«. Prijazni Svečinčani in sosedna društva, pridite ta dan pogledat to prelepo igro. Vabijo vas Polskovčani na veselo svidenje!

Pernice nad Muto. Mnogo se poroča, kako je letos v juniju nevihta in toča poškodovala ali celo uničila razne kraje, kjer se je obetala kmetovalcu najboljša letina, saj vse tako bujno raste. Tudi naš planinski kraj je zadela v nedeljo dne 21. junija velika nesreča. Proti 6. uri zvečer so pridrveli sem od Golice ali Špajke, ki velja za Pohorje in Kozjak kot vremenski prerok, pogubonosni temni oblaki, utrgal se je oblak in vtila strahovita ploha, pomešana s točo. V kratkem času je nevihta

naredila grozno delo, poškodovala večji del Pernic in del Dravograda, nekateri kmetje so uničeni popolnoma, največ so trpele uboge Mlake in Kozji vrh v dravograjski župniji. Še več kot toča je škodovala voda. Naj bi se merodajne oblasti spomnile ubogega trpinav hribov, ki se trudi in muči, trpi pomanjkanje, a mu sovražni elementi uničijo ves up!

Ponikva ob južni žel. V nedeljo dne 21. jun. nam je domače gasilno društvo ob veliki udeležbi odigralo svojo igro »Najboljši je gasilec«. Po lepem propagandnem govoru gasilca M. Podgorška je nastopil s posebno točko gasilec L. Wirth, ki je s svojim šaljivim kupletom nad vse ugajal. Vse vloge so bile podane kar najboljšo, prirodno in simpatično. Vsem igralcem, ki so baš v sredi največjega poljskega dela pripomogli k tako lepemu gmotnemu in moralnemu uspehu, naj velja vsa pohvala in priznanje. — Jedva eno uro zbrani gasilci po uspeli prireditvi pri Žličarju so morali že na svoj trudapolen posel. Po kratki nevihti je udarila strela v gospodarsko poslopje g. Močnika na Zlatečah in ga požgala do tal. Došli gasilci so se morali omejiti le na lokalizacijo požara.

Vransko. V najlepšem cvetu življenjske dobe nas je dne 23. junija za vedno zapustil po dolgi zavrtni boleznini vzor-mladenič po dom. Fermentov Gustl iz Papreč, ki smo ga dne 25. junija spremili k zadnjemu počitku. Ugledni Fermetovi hiši naše vsestransko sožalje!

Velike Rodne pri Rogaški Slatini. Smrtna kosa. Dne 26. junija smo spremljali k večnemu počitku Elizabeto Hernaus v starosti 78 let. Njeno življenje je bila sama muka, vendar jo je junaško prenašala, vdana v božjo voljo.

Cerovec pri Rogaški Slatini. 86. rojstni dan je obhajala te dni užitarica Ema Kidrič.

Sv. Peter pod Sv. gorami. Tukajšnje Katol. prosvetno društvo bo proslavilo desetletnico ustanovitve društva v nedeljo dne 12. t. m. po sledečem sporedu: Ob 4. uri zjutraj budnica godbe iz Klanjca. Ob 6. uri v župni cerkvi sv. maša za rajne člane in skupno sv. obhajilo. Sv. obhajila bomo darovali za rajne člane. Po sv. maši zborovanje v Kat. prosvetnem domu. Popoldne ob 3. uri proslava desetletnice v Kat. prosvetnem domu s peštrim sporedom in brez

vsake vstopnine. Po sporedu velika ljudska veselica zunaj Doma. Vsi, ki vam je pri srcu ljudska prosveta in poštena zabava, iskreno vabljeni!

Sv. Rupert nad Laškim. Pred 14 dnevi je požar uničil hišni hram in gospodarsko poslopje posestniku Antonu Desnjač, po domače Barjaku v Sv. Petru. Ogenj je nastal približno ob polnoči v takih okolščinah, da se da sklepati, da je ogenj bil podtaknjen. Roka pravice išče brezvestnega hudodelnika. Pogorelec je bil zavarovan za malenkostno svoto, a dobri sosede so mu tako krepko pomagali, da je hišni hram — leseni del in streha — že zopet obnovljen. Še so dobri ljudje na svetu! — Leta in leta so tekla pogajanja za zgradbo nove ceste, ki bi Sv. Rupert vezala s Sv. Jurijem ob južni žel. Po zaslugi g. načelnika cestnega odbora celjskega g. Mihelčiča je oblast končno na to pristala. Svota 75.000 Din se je določila za ta namen.

Svetina pri Celju. V nedejlo dne 5. julija bo na Svetini v cerkvi Sv. Križa dvojno cerkveno opravilo: ob 7. in ob 10. uri. Premnogi izletniki in prijatelji narave imajo priliko ta dan svoji verski dolžnosti zadostiti.

Sv. Križ — Začretje na Hrvaškem. Tukaj je bila 16. junija ob 4. uri popoldne huda nevihta s točo. Prišla je iz Krapinskih Toplic, čez Ternovec v Začretje, šla je dalje čez Kebel na Marijo Bistrico in na Ivaničgrad. Tolkla je 6 kilometrov na široko. V sredi pasa, to je Začretje, je tako zatolkla, da je vse suho: ječmen, pšenica in drugo. Nimamo kaj s koso vrezati, od sadnih dreves in trsa je staro skorjjo čisto sklestilo tako, da se je bati za vinsko trto, da ne bo več gnala. Vihar je podrll do tal 42 metrov dolgo vrševnico, veliko sadnega drevja in še več drugih dreves v parku Janka barona Kraniczarja v Začretju.

Noviješe.

VLADNI UKREPI V DOBROBIT KMETU.

Naša vlada je uvedla monopol na izvoz in uvoz rži, pšenice in pšenične moke. Novi zakon določa, da je izvoz in uvoz vseh vrst pšenice, pšenične moke in rži izključna pravica države. — Ta

čani in bogati plen v blagu ter penezih na varnem.

Ko je bilo naropano blago na ravnici pred pilštajnsko podružno cerkvico sv. Trojice v Dobležičah razdeljeno med posamezne udeležence, je odgodil poglavar za par mesecev tolovajske pchode. Niti črhnil ni tovarišem o namenu pobega v Ameriko, da bi mu ne očitali strahopetnosti. Razložil jim je le, da se mora skriti za nekaj mesecev kam dalje proč iz teh krajev, ker oblast bo po napadu na grofa glavarja in po zadnjih vlomih pri trgovcih napela vse sile, da ga izsledijo, ustrelijo kot psa, ali obesi kot cigana. Pretaknili bodo vse brloge, šume ter kote in to le za njim, oni so na varnem, saj ni znano niti eno ime katerega izmed njih. Tovariši so razumeli njegov skrajno opasen položaj in odobrvali skritje kam v večje mesto. Slovo Guzaja od razbojniške kompanije je bilo v očeh tovarišev le začasno, vsaj na spomlad bo že zopet vse potolaženo in oblasti kaj rade pozabijo, ako je treba nositi lastno kožo na trg. Ko bo slavček žvrgolel, ko bo vabila kukavica na plan, bodo tudi oni zo-

pet florjanjevali na kakem skritelem vrhu in bodo pozdravili ob tej priliki njega za nekaj časa spet neogroženega poglavarja. Ob svitu Florijanovega jutra bodo kovali nove načrte za nadaljnje obiske po sejnih, pri trgovcih in krčmarjih, ravno tem zadnjim so dosedaj še prizanašali. Segli so si v roke. Guzaj je ostal sam, prislonjen na zid cerkve, dokler se ni porazgubila tolpa po dolini in v hrib.

Guzajeva pisma.

Guzaja je pekla pogostokrat vest radi zločinov. Da bi v samotnih urah nekoliko potolažil v notranjosti grizečega črva, je pisal obširna pisma brez posebnih naslovov. Štiri teh obširnih pisanj je ohranjenih. Tolovaj je imel te papirje vedno seboj in bi naj bila za slučaj, da bi ga ustrelil kak žandar iz zasede ali nenadoma, nekako opravičilo javnosti za njegov razbojniški nastop. Troje od ohranjenih pisem je v slovenščini, kot jo je govoril preprosti narod l. 1880, četrto je v nemškem jeziku. Ravno v četrtem pisemu razodeva pisec, da je obvladal popolnoma

gob prinese gostilničar dežnik. Kako je kaj Dumasu teknil, zgodovina ne pravi.

Prisnicu, ki je začel prvi z velikim uspehom zdraviti bolnike z vodo, poslali so nekoč zdravniki popolnoma medlega mladeniča, katerega niso ozdravili mogli. Ko je Prisnic zagledal mladeniča, je rekel: »Ti dohterji so premeteni; zase so ohranili meso, meni pa pošljejo kosti!«

Opravičilo.

»Gospod učitelj, moj sin danes ne more v šolo priti, ker se je prehladil in se mora potiti z velespoštovanjem. Vaš Ignac Kovač.«

ukrep zastran izvoza in uvoza omenjenega blaga je bil potreben zaradi znatnih razlik med cenami v naši državi, ki jih hoče vlada poljedelcem zagotoviti, in cenami v tujini, da onemogoči izpreminjanje cen v mednarodnem prometu. Prevoz blaga čez našo državo ostane v zmislu mednarodnih pogodb popolnoma prost. Glede na državne mednarodne obveze in dogovore glede obmejnega prometa predvideva ta zakon ustrezajoče izjeme. Vlada bo pri izvajanju tega zakona poskrbela, da ne pride v notranjem prometu do zmešnjave in da ne bodo trpeli škode bodisi pridelovalci in proizvajalci, bodisi katerakoli druga gospodarska stroka na kakršenkoli način in bo zato zajamčila nemoten promet v notranjosti naše države. Da se zagotovi pravilno vnovčenje letošnje pšenične žetve, je ministrski svet sklenil, da bo država posredovala, da ohrani ceno. Zato je dobila izvozna družba pooblastilo, da bo bodisi neposredno ali pa preko kmetijskih zadrug ali kakorkoli drugače v vsakem času, počenši s 5. julijem t. l., kupovala količine pšenice, ki bodo na odprodaj, in sicer najmanj po 160 D pšenice povprečne kakovosti, natovorjeno v vagone, s primerno višjo ceno pa na vlačilcih (manjše ladje). Pšenico boljše kakovosti bode plačevala sorazmerno dražje. Te cene se bodo za vse vrste pšenice postopno v toku leta zvišale. Država bo zato dala izvozni družbi na razpolago potrebna sredstva.

Kmetijske šole v vagonih. Za pospeševanje kmetijstva bo osnovala vlada potujočo kmetijsko razstavo in šolo. Ta šola bo nastanjena v posebnih vagonih in bo potovala po vseh železniških progah naše države, vodil pa jo bo poseben odsek prometnega ministrstva. Po svojem programu bo ta razstava obsegala razven živine in drobnice tudi poljske pridelke ter bo imela potujočo šolo. V njej se bodo vršila strokovna predavanja, združena s filmskimi slikami, ki bo nekaka dopolnitev živi besedi, pri tem pa se bo posebno

oziralo na one rastlinske proizvode in na ono živino, ki se po prilikah posameznih krajev dajo najbolje gojiti ter rediti. Razen tega se bodo delile poučne brošure in knjige in prodajali plemenski eksemplarji za oddajanje in rejo. Razstava bode nastanjena v 20 nalašč za to urejenih vagonih. Razstava bo prepotovala vse železniške postaje naše države, kakor hitro se letos končajo dela na polju ob žetvi in bo naš kmet imel nekaj več časa. Vodstvo te potujoče razstave in šole ima poseben odbor prometnega ministrstva v Belgradu. Ta odbor bo z velikim veseljem sprejemal sodelavce in primerne predloge, ki mu jih pošljejo prijatelji te ustanove. Take razstave že prirejajo z velikim uspehom po Franciji in tudi v skandinavskih deželah.

Važno za odpis davka. V poletni dobi, ko so vremenske nezgode na dnevnem redu, je zelo važna za naše kmetovalce ta le določba: Da se ne izgubi pravica do odpisa davka, se mora prijaviti vsaka škoda, ki je bila prizadeta po vremenu in ki daje pravico do odpisa davka, brez takse, najdalje v osmih dneh od dne, ko se je škoda opazila. Prijave se morajo vlagati pri pristojni katastrski upravi (ne pri davčni upravi), lahko tudi po pošti.

Na Bolgarskem je sestavil vlado vodja opozicije Malinov. Kralj je novo vlado, ki izgleda takole, potrdil: predsedstvo in zunanje ministrstvo Malinov, notranje ministrstvo Mušanov, finance Kirginov (vsi trije demokrati), prosveta Moravjev, kmetijstvo Gičev, javna dela Jurdanov (vsi trije kmetje), pravosodje Verganov, trgovina Petrov (oba narodna liberalca), promet Kosturkov (radikal), vojno ministrstvo pa general Kisjov.

Volitve na Madžarskem. Izid nedeljskih volitev v madžarski parlament je ta-le: Za novi parlament je bilo oddanih 174 mandatov. Vladna stranka je dobila 127 mandatov, krščanska gospo-

darska stranka 19, nestranskarška opozicija 19, neodvisni kmetje 4 mandate.

Izid španskih volitev. Pri volitvah v ustavotvorno skupščino v nedeljo dne 28. junija so dobili: Kmetska republikanska stranka 100 mandatov, socialisti 130 mandatov, radikali 80 mandatov, katalonski avtonomisti 42 mandatov. Socialisti so zmagali večinoma po mestih, razen v Barceloni. V Sevilli so zmagali revolucionarni pristaši majorja Franca. V Bilbau so zmagali republikanci.

Veličasten tabor ženske mladine na Gori Oljki. V nedeljo, 28. junija, je poromalo na našo prelepo Goro Oljko na stotine in stotine deklet, ki so napolnile obširno cerkev. Vse župnije Savdoline so bile zastopane, tudi iz sosednih krajev so prišla dekleta. Bila je to veličastna proslava 1500letnice efeškega cerkvenega zbora ter sijajna manifestacija ljubezni naše ženske mladine do Marije. Preč. g. kanonik Časl je v navdušenih besedah mladini raztolmačil pomen Marijinega češčenja in način, kako naj mladina v dejanjih kaže svojo ljubezen in zvestobo do Marije. Po cerkvenem opravi je bilo na prostoru pri cerkvi veličastno dekleško zborovanje. Predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec je žensko mladino navduševal za vzvišene ideale naše krščanske in narodne prosvete. V poljudnih besedah je orisal smeri, v katerih se mora kretati sodobno prosvetno delo, da bo mladini v gospodarsko in duhovno korist, domovini in narodu pa v blagor in ponos. Njegove besede so našle v mladih vrstah vsestransko odobravanje. Pozdravne in bodrilne besede so govorile mladenke Matilde Lončar od Sv. Jurija ob Taboru, Marija Žak iz Šoštanjja, Antonija Lambisar iz Škal in Marjeta Satler iz Zgoranje Ponikve. Naj bi veličasten tabor na Gori Oljki, ki bo dekletom ostal v spominu, jim bil stalna spodbuda za živahno prosvetno delo v lastnih vrstah.

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz braziljanskega pragozda: »Mladostna prijateljica« in mične zgodbi za dco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

nemščino in precej čital. Oglejmo si posamezna pisma v izvlečkih nekoliko natančneje in vsakega posebej.

Prvo pismo nosi naslov: »Preljubeznivi moji vsi dobri ljudje!« Pismo začenja: »Jaz Franc Guzaj (pisano je Guhsaj) vam pišem vsem skupaj eno besedo prijateljem kakor sovražnikom, ker vsi dosti govorite od mene. Najpopred pa prosim vse skupaj, ne zaničujte mojih staršev, ker oni so me zmiraj lepo učili in niso nič krivi, da sem jaz tak daleč padeł. Žalujejo vsi za menoj. Moja zlata mati toči bridke solze — krvave solze. Iz srca mi je žal, da sem jaz moji dragi — zlati materi in mojemu očetu srce ranil in solze iz njihovih oči prešal in da čisto po nedolžnem toliko zavoljo mene žalosti in zaničevanje trpeti morajo. Žandarmi jih nadlegujejo, a jaz ne grem nič domov. Rad bi mojo žalostno mater še videl in objel, a jaz nočem mojega življenja tako daleč na vago dati, ker vem, da žandarmi noč in dan tam stojijo. Pa najle stojijo, saj so sami uržoh, da imajo toliko potov za menoj, pa jih še imeli bojo, zakaj me niso na miru pustili. Žleht jeziki

so me dolžili, da sem krave drl, a jaz nisem nobene.«

Toliko dobesedno iz Guzajevga pisma, da lahko presodijo čitatelji iz navedenih vrst: kako srce je imel tolovaj do staršev in kako slovenščino je pisal.

Dalje opisuje v prvem pismu, kako je bil obsojen po krivici na 7 let in 5 mesecev ter pravi, da te krivice ne bo pozabil ali odpustil oblasti nikdar. Opisuje, kako se mu je godilo v ječi, kako je kuhal ogenj maščevanja do vseh tistih, ki so zakrivili, da je bil obsojen. V ječi je tudi sklenil, da bo počakal z osveto tako dolgo, dokler mu ne umrjejo starši, katerim ni hotel delati sramote, a so ga prisilili na grozno pot maščevanja predčasno »Fanghundi« (žandarji).

(Dalje sledi.)

Nov vozni red

se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Cena Din. 2.—.

Nevihita in požar. Huda nevihta z viharjem, nalivom ter točo je razsajala in pustošila polja v Rajhenburgu ter v okolici dne 25. junija krog 10. ure v noči. — Strela je udarila v gospodarsko poslopje posestnika Pribošiča v Raztežu pri Rajhenburgu. Ogenj je uničil poslopje, shranjeno žito in seno.

Nekemu duhovniku je potnik dne 28. junija t. l. z vlaka, ki vozi iz Murske Sobote v Maribor, odnesel aktovko. — Prizadeti se naproša, da naj vsaj brevir vrne, aktovko in druge stvari si pa lahko obdrži, če že hoče. Brevirja menda itak ne bo molil. Brevir se naj vrne na uredništvo »Novin« v Mursko Soboto.

*

Raketa na mesec.

Profesor Darwin O. Lyon na vseučilišču v Columbiju je odpotoval v Tripolitano v Severni Afriki, kjer bo delal poskuse z raketo.

Januarja leta 1929 je pognal profesor Lyon raketo 9500 m visoko. Sedaj je sestavljal raketo, ki se bo povzpela mnogo višje. Raketa je razdeljena na več oddelkov, ki se užežajo eden za drugim. Ako je dosegel prvi oddelek višino 10.000 m, odpade, se užeže sam od sebe drugi in gre z raketo višje itd. V višini 70 km, ko je izstreljen zadnji naboj in ko je odpadel, se odpre avtomatično majhno padalo. V padalu je škatlja z merilnimi napravami. Šatulja bi naj dosegla s pomočjo padala zemljo.

Popisane poskuse namerava izvršiti profesor Lyon v puščavi, 200 km proč od mesta Tripolis. On je mnenja, da je baš puščava pravi kraj za raketne poskuse ne toliko radi izstrelka rakete v višino, pač pa radi pristanka naprav za merjenje v padalu. Za tem bo sestavljal raketo, ki bi naj dosegla zračno višino 100 km. V tej raketi bosta dva ptiča in dve miši. Na ta način bi rad preizkusil profesor vpliv solčnih žarkov v tej bajni višini na živa bitja.

Profesor Lyon je uverjen, da bo slično raketo dosegel enkrat celo mesec.

*

Skrivnost z neba padlega telesa.

Celih 40 let si belijo raziskovalci in učenjaki glave z meteorjem (orjaški utrinek zvezde) v severoameriški državi Arizona. Pred kratkim se je podalo zopet nekaj znanstvenikov v mesto Winslow v Arizoni, da bi preštudirali žrelo, katero je napravil pred več sto in tisoč leti meteor. Amerikanski zemljelovec Grove K. Gilbert je bil prvi, ki je žrelo v Arizoni označil kot grob največjega meteorja, ki je kedaj padel z neba na zemljo. Luknja drugih na zemljo padlih meteorjev ni globokejša nego 4 m, pri arizonskem meteorju pa še da danes niso mogli dognati njegove velikosti, njegove lege in globočine pogreznjenja po padcu. Znanost še plava v tem slučaju v temi.

Znanstveniki oznanjajo o padcu arizonskega meteorja sledeče: Množine

nikla — ostanki kometa so krožili po nebesnem prostoru in to maso je privlekla zemlja nase. Hitrost padca tega nebesnega telesa je bila sigurno 70 km na sekundo. Masa je bila goreča in je moralo biti srečanje z zemljo strahovito. Ognjeni kamen je priletel na zemljo, zavil v oblak dima in je izvrtal v tla luknjo orjaške razsežnosti.

Domišljija tamošnjih domačinov živi kot spomin na to nesrečo iz nebes v obliki pravljice.

Pred več leti, tako pripovedujejo potomci ponosnih Hopi-Indijancev, ki so bili nekoč gospodarji Arizone, so se spustili iz neba trije bogovi na zemljo. Eden od njih, ki se je obdal od oblaka v podobi plamena, ko je ohromil ljudi od strahu, stanuje v arizonskem žrelu. Oba druga bogova sta sledila smeri proti severu. Kljub vestnemu preiskovanju se ni posrečilo, da bi bili našli sled drugih dveh meteorjev.

Žrelo arizonskega meteorja ne more biti mlajše nega 700 let. Cedre, katere obdajajo rob žrela, so preračunane na omenjeno starost. Na drugi strani pa je dognala preiskava čeri žrela, da ne morejo biti starejše nego 5000 let.

Premer žrela znaša 1280 m in dolgost poti krog žrela je 5 km.

Učenjaki so izračunali, da je moral meteor takoj pri padcu iztrgati iz tal 200 milijonov ton zemlje. V enem samem trenutku je bilo razpršenega polovico toliko zemeljskega materijala, kakor so ga izkopali pri gradnji Panama kanala, ki veže preko osrednje Amerike dva Oceana.

Vkljub vsem naštetim ugotovitvam moderne, z najnovejšimi tehničnimi sredstvi delujoče znanosti, ostane arizonski meteor nerešena uganka. Kam so izginile in se pogreznile ogromne kovinske količine, iz katerih je obstajalo nebesno telo? Z vrtanjem do 420 metrov globočine se niso povzpeli do nikakih zaključkov. Odkritje meteorja bi ne bilo samo znanstvenega, ampak tudi praktično gospodarskega pomena, ker bi bile meteorjeve kovine nepregledne vrednosti za industrijo.

Neka hranilnica bi morala biti razpuščena in se poradeliti med prispevnike. Toda so jo tako slabo upravljali, da po odbitku upravnih stroškov nič ni ostalo. Kmalu nato je dal nek porgljivec v časopis sledeč članek: »Naša hranilnica, ki je bila ustanovljena leta 1900, je bila včeraj meni nič in tebi nič med interesente razdeljena.«

Bolnik: »Gospod doktor! Sedaj sem se že iznebil vročine.« — **Zdravnik:** »Že po vašem ogovoru sem to razsodil.« — **Bolnik:** »Kako to?« — **Zdravnik:** »Ko ste bili v smrtni nevarnosti, nazivali ste me: 'Najboljši, najdražji gospod doktor!' Ko se vam je stanje nekoliko izboljšalo, rekli ste mi: 'Dragi gospod doktor!' in sedaj me pa kar na kratko imenujete: 'Gospod doktor!'«

A: »Moja ljuba žena mi je sinoči vse žepe raziskovala!« — **B:** »I kaj, kakor pač vsak raziskovalec: gradivo za predavanje!«

Raznoterosti.

Potopljeni zakladi. Ne daleč od obali Irske se je zasidral dvigalni angleški parnik »Reclainur«, da bi otel iz morja zlate zaklade, s katerimi se je potopil l. 1916 holandski parnik »Tubantija«, ki je imel seboj 20 milijonov zlatih mark in je bil denar namenjen za nemške naselbine v Južni Ameriki. Mnogo ladij ki je vozilo preka Atlanskega Oceana, se je potopilo tekom let. Največ z zlatom obloženih ladij se nahaja v globočinah, v katerih ne morejo na delo potapljači. Amerikanski parnik »Luzitanija« se nahaja v globini 86 m — v splošnem pa uspejo potapljači le 60 m globoko. »Luzitanija« je vozila seboj kakor med svetovno vojno torpedirana »Arabic«, za pet milijonov dolarjev zlata. Približno isto vsoto denarja je imel seboj potopljeni angleški parnik »Laurentic«. Kmalu po sklepu miru so se lotili Angleži rešitve zlata iz »Laurentika«. Rešilna dela so trajala celih pet let, potapljači so morali razstreliti trup ladje, da so prišli do zlata. Iz blizu Doverja potopljenega parnika »Oceana« so oteli potapljači 15 milijonov zlatih mark. Kljub napredovanju potapljaštva, se še ni posrečilo dvigniti zlatih zakladov, ki so se potopili s španskim brodovjem pred 350. leti. Leta 1919. se je potopil v Sredozemskem morju japonski parnik »Yasaka Maru«, ki je imel na krovu 50 milijonov zlatih mark in zaklad draguljev, ki je bil last indijskega maharadže (kneza). Ta pogreznjeni zaklad je izgubljen za vselej. Leta 1911 se je potopil ob ameriški obali parnik »Merida«, ki je imel na krovu kronski zaklad v Mehiki ustreljenega cesarja Maksimilijana. Po vojni je ugotovil potapljač lego ladje na morskem dnu, a do danes se ni posrečilo, da bi bili razstrelili njen jekleni trup.

Umetni hrib. Sovjetski ruski inženjerji so odkrili pred leti v Hibinskem gorovju ob Murmanski železnici (ki je zgrajena na kosteh neštivilnih vojnih ujetnikov in med njimi tudi Slovencev) bogata ležišče takozvanih apatitov, rudnin, ki nudijo jako izdatno umetno gnojilo. Tisoči rudarjev so navrtali apatitove hribe, vozniki pa so

Kot vajenec za kovaško obrt se sprejme v uk takoj zdrav in krepak sin dobre krščanske družine. Oskrba brezplačna, učna doba štiri-letna. Konrad Gorič, kovaški mojster, Vrnsko. 1045

Pridna in snažna hlevska dekla in ena odvisna dekla, ki je porabljava tudi kot sobarica, se sprejmeta v večjem kraju. Ponudbe nasloviti na upravo lista. 1044

Pošteno in boljše kmečko hčerko, ki zna gospodsko in kmečko dobro kuhati in je sposobna za hišno gospodinjstvo uglednega meščanskega, zajedno kmetijskega domovja, sprejme v trajno službo mnogopriletni gospodar. Dopise nasloviti na upr. lista. 1043

Dva tovorna avtomobila, Ford 1½ tonski, Opel 2 tonski, v dobrem stanju ugodno za prodati. Vprašati pri tvrdki Oset, Maribor, Glavni trg. 1046

prepeljali rudnino v debelih kosih na železniško postajo.

Ribe, ki se boje vode. Amerikanski naravoslovec profesor Pearse je naletel na potovanju po Vzhodu na vrsto rib, ki se ogiblje pretežni del življenja vode, diha s pljuči in živi na suhem. Te ribe se počutijo izven vode prav udobno ter rade plezajo na nižja drevesa ter grmovja. Vzrok, zakaj se je telo teh rib privadilo na življenje na suhem, tiči v dejstvu, da so tople vode, v katerih je te ribe dobiti, prenapolnjene z ribami, nastane pomanjkanje kisika, in riba, ki je bila navezana na dihanje pod vodo, bi bila zapisana smrti.

Mož, ki je zakvartal dnevno en milijon. Pred kratkim se je zastrupil v New Yorku milijonar Donahue. Slučaj je vzbudil v celem vlemestu pozornost. S svojo ženo in v družbi dveh prijateljev je sedel milijonar pri obedu v zelo razkošnem hotelu. Naenkrat pa je Donahue vstal ter se podal po kratki oprostitvi v sosedno sobo. Ko se je zopet vrnil po petih minutah k mizi, je bil bled liki stena in se je tresel po cellem telesu. Rekel je: »Izpil sem smrtonosen strup in bom po preteku nekaaj minut umrl.« Takoj sta bila pri njem dva zdravnik. Zdravniška veda je podaljšala milijonerju življenje za tri dni. Imel je časa dovolj, da je narekoval oporoko. Samomorilčeva vdova je hčerka večkratnega milijonarja Koolwortha in dedinja enega največjih amerikalanskih premoženj. Njen zakon je bil prav srečen in ga je kalila le od časa do časa moževa kvartopirska strast. Po New Yorku so krožile pravljice o Donahuejevih zgubah pri »zeleni mizi«. Po računih njegovih prijateljev je znašala povprečno dnevna zguba Donahueja pri kartah en milijon Din. Izgubljanje je bilo mogoče z lahkoto kriti s pomočjo ženinega ogromnega premoženja, vendar je natiralo slednjič milijonarja v potrtost, obup in v samomor.

Mesto, ki se potaplja v prahu. Nekdanje glavno mesto Kitajske Peking obiskujejo grozovite nevihte prahu in peska, iz katerega dežujejo po mestu cele tone prahu. V zadnjem času je padlo v Peking nad 2000 ton prahu, za kojega odvoz bi bilo treba več tovornih vlakov.

Noče iz ujetništva. Iz Moskve poročajo, da so odkrili v prav zakotni kirgiški vasi nemiškega polkovnika, ki je danes kirgiški knez. Oberst je skušal po izbruhu boljševiške revolucije, da bi se izmuzal iz razburkane Rusije v Nemčijo. Po mnogih doživljajih, ko je bil nekega dne čisto izmučen in ranjen od preganjalcev, se je privlekel do kirgiške naselbine v sredini puste. Kirgizi so ga sprejeli prijazno. Polkovnik se je zaljubil v dve kirgiški ženski, ki sta mu stregli in ju je tudi poročil. Prevzel je navade svojih gostiteljev, postal je kmalu obče priljubljen in so ga izvolili za kneza ondotnega plemena. Ko so dali oberstu na prosto, da se lahko povrne v domovino, je to ponudbo odklonil. Rekel je, da bi se ne mogel več navaditi na evropske življenske razmere. Kirgiški knez ima doma v Nemčiji ženo in tri otroke, ki so ga objokavali kot že davno mrtvega.

Ujel ga je. Neki predavatelj je govoril o tem, kako morajo moški pri ženah uveljaviti svojo besedo in voljo. Končno je dostavil: »Stavim, da se vas devet desetink da voditi svojim ženam. Ali ste zato, kar vam rečem? Vsak izmed vas, ki je oženjen, naj pride k meni. Vsakega bom izprašal in iz njegovih odgovorov sklepal, ali je mož ali mevža. Kdor mi dokaže, da ne pleše kot mu gode žena, dobi vrečo moke.« — Možje so res prihajali drug za drugim, a vsak je izdal v odgovorih, da ga ima žena v oblasti. Eden pa je bil med njimi, ki je odgovarjal prav dobro. Predavatelj mu reče: »Moka je vaša, kje imate vrečo?« — »Tu, gospod!« — Vreča je premala, moka ne bo šla noter. Zakaj niste vzeli večje vreče?« — Tedaj mož blekne: »Saj sem mislil, pa žena ni...« — Oni reče: »Vas že imam! Pustite moko, vi niste nič boljši od drugih mevž!«

Muhe, ki potujejo v letalu. Veletrgovec z razno golaznijo v Londonu, ki rabi dnevno 20.000 muh za prehrano svojih živali, je razposlal armado brezposelnih na lov za muhami. Ker je pa radi mrzlejšega podnebja v Londonu premalo muh, je naročil veletrgovec muhe brzojavno iz francoske morske obali. 100.000 muh pripelje letalo iz Francije v London in to večkrat na teden.

Rdeča pušica. Te dni bo začel voziti na progi Leningrad—Moskva, poseben ekspresni vlak, ki bo prevažal predvsem inozemske potnike in se bo imenoval »Rdeča pušica«. Vlak bo prevozil razdaljo 610 km v 9. urah in 50 minutah in bo drvel z brzino 100 km na uro.

Zastrupljene jabolke. Na predlog zdravstvenega sveta je prepovedala vlada na Poljskem uvoz jabolk iz ameriške Kalifornije. Kalifornijske jabolke, ki so še na prodaj, se morajo pred uživanjem olupiti. Vzrok za prepoved tiči v tem, ker se drži kalifornijskih jabolk arzenik. Sadni izvozniki v Kaliforniji poškrbijo jabolka z arzenikovo tekočino, da sigurno zdržijo dolgotrajni prevoz. Preiskava je dognala, da je ostalo na nekaterih jabolkih po 4 miligrame arzenika, kar zadostuje za zastrupljenje. Strup se drži lupine in ga je lahko odstraniti z lupljenjem. Ker pa uživajo ljudje navadno za oko tolikanj privlačne kalifornijske jabolke neolupljene, so se pojavila že večkrat nevarna zastrupljenja. Koraku Poljske je sledi ga tudi Čehoslovaška.

Največji park na svetu. Država New-York ima na svojem ozemlju tudi velik »naravni park« v Adirondaku. Ta park so sedaj razširili na 400 kvad. km in so tako ustvarili največji park ne le v Zedinjenih državah Sev. Amerike, ampak sploh na svetu. Park meri namreč danes nad 12.000 kv. km. Od tega prostora je pridržano 8500 kv. km za pragozd, odkoder ne sme nihče niti polomljenih vej odnašati. V parku se nahaja tudi nad 100 večjih in manjših jezer. Tudi največja gora v državi New York, Mont Mary, se nahaja v tem naravnem parku. V Zedinjenih državah Severne Amerike pa je še 23 »naravnih parkov«, ki jih vzdržuje država; med temi je najbolj znan Yellowstone Park v državi Wyoming, ki meri 4500 kvad. kilometrov.

Upornikov zaklad.

V Janini na Grškem, v palači Ali paše, kjer se nahaja tudi njegov grob, so pričela izkopavanja ter iskanja njegovega res bajnega zaklada. Ali paša je bil na Grškem namestnik sultana Mohameda in upornik. Stara pravljica o zakladu Ali paše je zopet oživela, ker so našli načrt nekdanjega zasebnega tajnika Ali paše, Grka Gramatikosa. Tajnik je imel nalog: nadzirati zakopavanje paševih dragocenosti in najdeni načrt kaže pot, kje bi naj tičal zaklad. Ali paša je bil tolikanj previden, da je pustil usmrtili vse delavce, ki so bili zaposleni pri skrivanju zaklada, da bi ne mogli izdati tajnosti. Gramatikos je bil pa še bolj previden nego njegov gospodar. Ker se je zbal smrti, je zbežal v Beograd, kjer je tudi umrl.

Grška vlada je izdala dovoljenje na podlagi najdenih načrtov tajnika, da pričnejo iskati zaklad Ali paše v njegovi nekdanji palači. Dozdaj so bila vsa tozadevno dela zastoj. Od bajnega zaklada Ali paše niso našli niti na trohico.

Kaj je resnice o skritem premoženju Ali paše.

V glavnem mestu Grčije v Atenah izhajajočem listu »Ethnos« popisuje zgodovino zaklada grški generalštabni zdravnik Kristides, ki je bil poročen s pravnikinjo bivšega tajnika Ali paše.

Pravljica, trdi Kristides, pripoveduje o nešteti milijonih zlatnikov, katere je nagrabil Ali paša tekom 89 letnega službovanja na Grškem. Francoski konzul Portqueville je cenil letne dohodke paše na 400 milijonov piastrov. Vendar je bilo znano, da je kupičil Ali paša radi tega premoženje, da bi pregnal s prestola sultana Mohameda, katerega je sovražil. Paša se je uprl sultanu, a je tekom upora podlegel. Huršid paša je porazil njegove čete in Ali paša se je zatekel v trdnjavo Janina. V usodepolni uri, ko ga je pozval zmagovalec k predaji, je mislil Ali paša na tri reči: na svoje življenje, na zaklade in svojo ljubico, lepo Grkinjo. Odločil se je, da se bo branil v trdnjavi in se pogljal v zrak z zakladi vred. Na prošnjo ljube je utekel iz trdnjave in pribežal v samostan Panteleimon, kjer so ga kmalu odkrili in usmrtili.

Sultanove čete, katere so mikali zakladi Ali paše, so udrle v trdnjavo Janino, a so bile prebridko razočarane, ker niso našle nič.

Sultan, ki je tudi računal s premoženjem, je pustil odvesti njegovo ljubico v Carigrad, kjer so jo grozno mučili, da bi izdala skrivališče zaklada. Dekle je molčalo in je odneslo skrivnost seboj v večnost. Le na to so obdoližili zmagovalca Hrušid pašo, da si je prilastil zaklad Ali paše. Na sultanovo povelje je moral v Carigrad na zagovor a tudi on ni znal niti najmanje o pravljičnem premoženju upornega paše.

Kje so zakladi Ali paše? Najbr je porabil upornik celo premoženje za vojno, s katero je hotel upropastiti sultana.

Za našo deco.

Tone Palčič.

(Konec.)

»Prišla sem po Toneta,« je rekla kraljici. »Ko bo zdrav, ga bom zopet vrnila.«

Kraljica je pristala, ker je vedela, da bo to Tonetu v dobro. Kralj pa se je zelo razjezil, ko je izvedel, da dečka ni več.

»Vila je obljubila, da nam ga bo spet vrnila, ko ozdravi,« je mirila kraljica svojega soproga.

»To je potem druga stvar,« je odgovoril kralj pomirjen. »Ne mogel bi dolgo biti brez malega Toneta. Če bi bil le za en meter večji, bi ga postavil za svojega naslednika, ker ga toliko ljubim.«

Tone je ostal v vilinem kraljestvu tri dni. Vila ga je lahko ozdravila, ker je poznala zelišče, katero zaceli vsako rano. Tonetu je tu silno ugajalo, samo želja, da vidi svoje starše, ga je neprestano vznemirjala.

Pred odpustom mu je vila rekla:

»Idi v mojo zakladnico, pa vzemi zlatnikov, koliko jih le moreš nesti, pa daj jih staršem.« Hotela se je uveriti, ali deček res ljubi svoje starše, ker če je to res, bo nesel zlato, čeprav mu bo težko. Tone se je izkazal kot dober sin. Brez pomisleka je prijel za največji zlatnik. Komaj ga je dvignil od tal, ali junaško je sklenil, da ga odnese, samo da napravi veselje svojim staršem.

Večkrat je bedni Tone klonil pod veliko težo, padel je in se jokal poleg svojega zlatnika. Pa zopet se je dvignil, rekoč: »Ko prispem domov, mi bodo vse sedanje muke drago plačane.«

Nazadnje je prišla Tonetu kot pametnemu dečku lepa misel.

»Čemu se mučim, da nosim ta zlatnik, ko ga lahko kotalim kakor obroč. Zato je postavil zlatnik po robu in ga je obračal pred sabo.

To je bilo res dobro. Zdaj je potoval mnogo lažje. Tudi bolj zadovoljen je postajal, saj se je približeval domu.

Nazadnje je prispel domov.

Tone vidi zopet svoje starše.

Tak, tak!

»Kdo je?« se je začul žalosten glas iz kočice.

»Jaz,« je odgovoril Tone razburjen. »Jaz, mali Tone, vaš sin.«

Uboga mati svojim očem ni verjela. »To je prikazen, take sreče ne bom doživela, da bi zopet videla svojega malega sinčka. Saj nihče ne trka.«

Tak, tak! je napravil Tone in zopet rekel: »Vaš, mali Tone trka, o katerem mislite, da je izgubil.«

Torej ni bila prevara. Res je bil on! Uboga žena je hitela, da odpre vrata.

Kaj je tu še treba govoriti? Kralj v svoji palači, vila v vilinskih dvorih, bogataš sredi svojega bogastva — vsi ti niso bili tako srečni kakor Tone in njegovi starši.

Tone jim je na dolgo pripovedoval svoje doživljaje. Ko je nazadnje še rekel, da se bo moral zopet vrniti na dvor, ker je bil tako obljubil, so se starši začeli tako jokati, da bi se jih mogla še gola stena usmiliti. Kot poštena človeka pa oče in mati nista niti mislila na to, da bi bila Toneta zadržala in ga prisilila prelomiti dano besedo.

»Idi!« sta rekla v solzah, »pošten človek mora svojo obljubo izpolniti!«

Napočil je dan odhoda. Oče in mati sta napolnila Tonetu žepa s posebej zanj pripravljenimi kolači in nato sta mu odprla vrata.

Ali na veliko njihovo začudenje je zunaj čakala Toneta dobra vila. Rekla je:

»Ne bojte se za sina. Zopet se bo vrnil domov. Pošteni in častivredni ste, zato bo napolnilo nebo hišo z blagoslovom. Ne jadikujte! Jaz bom skrbel za dečka.«

Tone se vrača na dvor, kjer so ga na smrt obsodili.

Zdaj je vila dvignila Toneta, ga poljubila in mu dala v roko majhen odprt solnčnik. Nato ga je spustila v zrak in napravila veter, ki bi ga odnesel na dvor.

V začetku je šlo vse v redu. Ali polagoma je postajal veter nemirnejši, Tone pa čimdalje bolj zamišljen radi odhoda od doma. Ko je plaval v zraku baš nad dvorom, je veter potegnil tako močno, da je Tone izpustil solnčnik in strmoglavil proti zemlji.

Prav tam, kjer bi moral pasti na tla, je stal tedaj kraljev kuhar, kateri ga je bil nekoč rešil iz ribjega želodca. V rokah je imel posodo z vročo juho. Kaka nesreča! Tone je z glavo naprej padel kar v posodo. Juha je brizgnila na vse strani in prav pošteno opekla kuharja po obrazu. Od strahu in bolečine je izpustil posodo iz rok, nato pa je začel klicati:

»Na pomoč! Tone me hoče ubiti! Dvor hoče zažgati!«

Že davno je sovražil Toneta, pa se je hotel sedaj maščevati.

Stražniki so prihiteli; prijeli so Toneta in ga zvezali. Zaman se je opravičeval, da ni kriv on, ampak veter, da je sam težko ranjen — vse to mu ni nič koristilo. Kralj je bil slučajno na potovanju in tako ni dečka nihče ščitil.

Zaprli so ga. In to kje? Sramotno je to povedati! Njega, kneza Toneta Palčiča, velikega in slavnega junaka so stražniki zaprli v mišjo past.

Osem strašnih dni, osem strašnih noči je prebil nedolžni Tone v svojem zaporu. Ta čas so prihajale samo miši, da ga vidijo. Spominjal se je tedaj svoje bele miši, katera je tako žalostno končala. Spominjal se je svojih slavnih dni, ko so ga vsi ljudje proslavljali do neba. Spominjal se je svojih staršev, svoje majhne postelje, katera ne bo nikoli več videl.

»Oh nesrečna radovednost!« je javkal. »Če ne bi bilo tebe, bi se zdaj brez skrbi valjal no-

Bogataš v Bagdadu.

V Bagdadu je živel bogataš. Prišel je berač ter ga je poprosil miloščine. Bogataš ga je udaril s palico tako močno, da se je prelomila. Nato je še vrgeł kamen za beračem in je odšel. Berač je pobral kosa palice in kamen ter je vse to spravil nemo v žep. Čez tri tedne se je dogodil v Bagdadu zločin. Bogataš je v pijanosti maščeval psovko z bodalom. Kalif ga je dal na glavnem trgu zapreti v kletko, tam bi imel 10 dni in 10 noči stradati, potem pa bi ga dobil v roke rabelj. Ljudje so hodili mimo kletke in so pljuvali na nesrečnika. Med njimi je bil tudi berač in segel je v sukno po palici in po kamnu. Tedaj se mu je bogataš zasmilil. Prišel je ponoči, kosta stražnika spala, odprl je kletko in dal bogatašu svobodo. Ta ga je s solzami v očeh zahvalil z besedami:

»Bil sem živah. Moli bom, da postanem na tujih tleh človek, poln dobrote, kakor si ti!«

Reki o varstvu živali.

1. Pravičnik se tudi svoje živine usmili, a srce brezbožnika je neusmiljeno.

2. Odpri svoja usta za neme in za zadeve vseh, ki so zapuščeni!

3. Neusmiljenost in krutost napram živalim otrdi srce in razdivja čustva ter dela človeka tudi kruteka napram sočloveku.

4. Kdor ne ljubi zveste živali, ne bo imel dobrega srca niti napram sebi enakemu.

5. Človeštvu služimo, če služimo dobroti napram živalim.

6. Krutost napram živalim je najjasnejši znak nizkotnega in neplemenitega ljudstva.

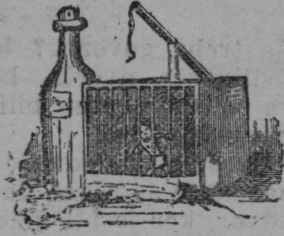
7. Sočuten človek je najboljši človek. Kdor nas dela sočutnega, nas napravi boljšega in krepostnega.

8. Za dobrega in plemenitega človeka ni dolžnost samo ljubezen do bilznjega, ampak tudi usmiljenost do živali.

Slaba vest.

Tat je prišel v gostilno ter je za ukradeni denar tam dobro pil in jedel. Gospodinja je prinesla skledo mesa in jo je dala na peč, da bi se meso shladilo. Pri peči je sedel hlapec in si popravil bič. Naenkrat je videl mačka, ki se je bil priplazil na peč in je baš iztegnil nogo po kosu mesa. Skočil je na noge, udaril je mačka ter zaklical: »Ti, tat ti! Ti bom že pokazal!« Ko je gost pri mizi te besede čul, je mislil, da so njemu namenjene in jo je porisal skokoma skozi vrata. Vsi so se čudili, zakaj jo je tako hitro odkuril, ko je bil vendar že prej vse plačal. Šele ko sta prišla dva orožnika in izpraševala, če so videli takega in takega moža, so si mogli razjasniti tatov strah in hiter beg.

trati pred domačo hišo. Oh, dobri moj oče, dobra moja mati, nikoli več vaju ne bom videl.«

Devetega dne so postavili Toneta pred sodišče. Nihče mu ni verjel, nihče ga ni hotel braniti. Obsodili so ga na smrt, in sicer da mu odsekajo glavo s sabljo. To je navadno izvršil dvorski rabelj. Kar skakal je od radosti, če je imel koga usmrtiti.

Obsodba se je morala izvršiti na veliki poljani. Mnogo ljudstva se je bilo zbralo. Sodnik je naročil, da mu prineso mišjo past s Tonetom. Nato je glasno prečital, zakaj je bil deček obsojen na smrt. Laž se je vrstila za lažjo.

»To ni res,« je vzkliknil Tone iz mišje pasti.

»Istina je,« se je oglasil strašni rabelj.

Tone je bil tako razžaljen, tako srdit, da je dobil nadnaravno moč. Razmaknil je z rokami žice na mišji pasti, pa skočil proti sodniku, da bi mu iztrgal polo, s katere je čital toliko laži.

Komaj je storil par korakov, že je bil rabelj pri njem, da ga zadrži s svojimi ogromnimi rokami. Preden se ga je dotaknil, se je pojavil pri Tonetovih nogah velik metulj. Brž je skočil deček nanj in v trenutku sta bila oba daleč nad rabljevo glavo.

Rabelj je sedaj skakal od jeze, da je Tone ušel, narod pa je klical Tonetu:

»Živel Tone Palčič!«

Vila je bila poslala Tonetu metulja v zadnjem hipu. Ni hotela dopustiti, da bi moral Tone nedolžen umreti.

Metulj je odnesel svoje lahko breme naravnost na vilin dvor, kjer ga vila že čakala.

Tu je sedaj moral dobiti nagrado za vse dosedanje muke. Sijajnega sprejema niti ne omenimo. Toneta je čakalo presenečenje. S pomočjo čarobnega prstana je vila prestavila v svoje kraljestvo Tonetove roditelje, njihovo hišico, kravico in Tonetov vrt, kjer se on prej brezskrbno igral. Vse je bilo tu, tudi njegova postelja, v kateri je tako sladko spaval.

Dobra vila je pridržala vse vkup pri sebi. Živeli so v največji sreči ter so dočakali visoko starost.

Če niso umrli, žive še dandanes.

Bolne žene dosežejo z uporabo naravne »**Franz Josefove grenčice**« neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar često učinkuje izvanredno dobrodejno na obolele organe. Ustvaritelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodno učinkovanje »**Franz Josefove vode**« ugotovili z lastnimi preiskavami. »**Franz Josefova voda**« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah. 10

MALA OZNANILA

V »Malih oznanilih« stane vsaka beseda Din 1.20. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znamkah. — Upravništvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za Din 2.— za odgovor.

Upravništvo.

Pekovski vajenec se sprejme: pekarna Franc, Marbor, Taborska ulica 16. 1034

Vinogradniško posestvo, približno 5½ oralov, arondirano, v Stari gori pri Št. Ilju za prodati. Sestoji iz nekaj nad 1 orala vinograda; 2 orala sadonosnika, 1 orala pašnika, ¼ orala njive. Vpraša se pri g. Swaty, županu v Št. Ilju v Slov. gor. 1006

Učenca za kotlarstvo sprejemem takoj. Dobi tudi malo plačilo. Kos, kotlar, Maribor, Glavni trg 4. 1033

Učenca za mesarsko in prekajevalsko obrt sprejemem, nastop takoj. Mesarija in prekajevalnica, Franc Grobušek, Brežice. 1034

Mostin, moštova esenca za napravo zdrave domače pijače se dobi v drogeriji Kanc-Wolfram, Maribor, Slovenska ulica. 1035

Dekla, od 40—50 let stara, ki je že kje služila, se sprejme takoj. Naslov v uredništvu. 1030

Učenca z dobrimi spričevali, krepkega, kmet-skih staršev, poštene hiše, sprejme Josip Grandi, trgovina, Sv. Jakob, p. Sv. Jurij ob juž. žel. 1031

Imam za prodati domači mlin na sito (žrmlje), ki dobro melje in moko sortira. Jože Vezjak, drevosničar in čebelar, Vodole štev. 2, Sv. Peter pri Mariboru. 1036

Služkinja — pošteno dekle ne izpod 20 let za vsa hišna dela in ki zna nekaj kuhati, se sprejme takoj. Prednost imajo one, ki znajo šivati in tudi veselje do trgovine. Steinbauer Franjo, Kapela pri Radencih. 1037

Mlinarskega pomočnika, pridnega, mladega in zanesljivega in mlinarskega vajenca nad 17 let starega sprejemem takoj. Mesečna plača po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši. Nastop 1. julija 1931. Anton Polanc, valjni mlin, Radeče pri Zidanem mostu. 1032

Pekovski vajenec se sprejme takoj v pekarni Ludwik Genzker, Maribor, Meljska 23. 1039

Vabilo na občni zbor hranilnice in posojilnice r. z. z n. z. na Dobrni, kateri se vrši v nedeljo 5. julija ob 15. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. Poročilo načelstva in nadzorstva; 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1930; 4. Volitev načelstva in nadzorstva; 5. Slučajnosti. V slučaju nesklepčnosti, se bo čez pol ure vršil drugi občni zbor, kateri bo veljavno sklepal neglede na navzočnost članov. Odbor. 1040

Špan — (zastopnik upravitelja) išče se za veleposestvo pri Zagrebu. Mora biti dobro izvežban v vinogradništvu in vrtnarstvu, zanesljiv, pošten in trezen, oženjen, če mogoče brez otrok, ali pa vsaj ne z malimi, ker je žena isto zaposlena, ta mora svinje in perutnino krmiti in oskrbovati. Plača se špana 500 in za ženo 300 Din mesečno in cela oskrba, hrana, stanovanje, pranje perila itd. Nastop službe 1. julija 1931. Ponudbe na Franjo Vidas, Zagreb, Kruge br. 71. 1038

Letoviščarjem in hribolazcem, ki ljubijo sveži gorski zrak ter dobro postrežbo z jedjo in pijačo, se priporoča gostilna Pečolar Anton v Razboru. 1041

Kovčeki, torbice, aktovke, nahrbtniki na izbiro in popravila istih po najnižjih cenah v novo odprti torbarski delavnici **Karlo Josipa, Maribor, Kopalniška ulica 2** (Scherbaumov pavljon). 1029

ZAHVALA.

Za številne dokaze iskrenega sočutja ob prerani izgubi našega srčno ljubljenega soproga, očeta, brata in strica, gospoda

Franc-a Pišek,

posestnika, župana itd.

se tem potom najprisrčneje zahvaljujemo. Posebno smo dolžni hvalo prč. duhovščini za tolažbo in častno spremstvo, zlasti pa g. župniku Josipu Mihalič za poslovilne, v srce segajoče besede, ter g. učitelju Čičeku za poslovilne besede v imenu Sokola, gg. občinskim odbornikom, šolskemu vodstvu, domačemu gasilnemu društvu in vsem okoliškim gasilnim društvom, godbi in domačim pevcem, zastopstvu Sokola v Slivnici, zastopstvu Streljačke družine Hotinjavas in vsem darovalcem krasnih vencev in obilnega cvetja.

Končno prav iskrena hvala vsem prijateljem in znancem, ki ste nepozabnega pokojnika v tako obilnem številu spremili na njegovi zadnji poti. 1042

Orehova vas, 23. VI. 1931.

Žalujoči ostali.

Sodarske pomočnike sprejme pri prosti hrani, stanovanju in perilu: Fran Repič, sodar v Ljubljani, Trnovo. Nastop takoj. 1023

Gozd v Ceršaku na občinski cesti, približno 3½ orala za prodati. Ena tretina malo dreve, ena tretina srednje in ena tretina staro. Vpraša se pri g. Swaty, županu v Št. Ilju v Slov. gor. 1007

Apno belo lepo iz Zagorja, zmiraj frišno se kupi najcenejše v staroznani trgovini H. Andraschitz, Maribor, Koroška cesta--Vodnikov trg. 870

150 do 300 Din dnevno zaslužijo oni, ki imajo mnogo poznanstva! Za odgovor znamko! — Kosmos, Ljubljana, poštini predal 307. 964

Pozor, kmetje in posestniki! Trboveljski portland-cement, nosilci, železo za beton, betonske cevi, okovi in celi material za zgradbe in opeko kupite najugodnejše v veletrgovini z železnino in gradbenim materialom: H. Andraschitz, Maribor, Vodnikov trg—Koroška cesta. 871

ZAHVALA.

Podpisana izrekam tem potom podpornemu društvu

LJUDSKA SAMOPOMOČ V MARIBORU najlepšo zahvalo za takoj izplačano pripadajočo podporo po smrti svojega moža g. Franc Amer.

Sv. Martin pri Vurbergu, 11. jun. 1931.
1024 **Marija Amer.**

DENAR

si prihranite. ako kupite **sukno** za moške obleke, **volneno** za ženske obleke, **platno** za vsakovrstno perilo, **svilene** rute, srajce, ovrtnike, kravate, dežnike, nogavice itd.

„PRI SOLNCU“
Celje, Glavni trg 9

Za obilen obisk se priporoča 318

ALOJZ DROFENIK

Občinski uradi

imajo dandanes mnogo takih poslov, da morajo obvestila, vabila in razne druge tiskovine sami sestavljati in načrtavati. Pa večje občine so si zato že omislile **pomnoževalne aparate**

„ORMIG“

Ta pomnoževalni aparat dela brez matic, brez barve in pomnožuje zelo enostavno in brzo. Ni treba pisalnega stroja. Lahko se črta in riše ter odtiskuje tudi v več barvah naenkrat.

Pišite po ponudbo na:

TISKARNO SV. CIRILA, MARIBOR.

Srečna roka

najde vedno najprimernejše tudi pri negi zdravja. Imamo ljudi, ki se jim posreči, da ostanejo zdravi celo življenje. Mnogo ljudi rabi že nad 34 let Fellerjev pristni lepo dišeči »Elsafloid«, da se obvarujejo proti mnogim obolenjem in znajo z njim koristiti tudi drugim ljudem pri revmatičnih, protinskih, nervoznostnih bolečinah, pri bolečinah v hrbtu in križu, trganju, bodljajih, glavno- in zobobolu, slabih mišicah in pri drugih boleznih olajšati bolečine in odvrniti bolezni.

Storite enako, pomagalo bo tudi Vam!

To notranje in zunanje slovito domače sredstvo in kosmetikum dobite v lekarnah in zadevnih trgovinah v poskusnih steklenicah po 6 Din, dvojnih steklenicah po 9 Din ali velikih steklenicah po 26 Din. Po pošti 1 zavož z 9 poskusnimi, ali 6 dvojnimi ali 2 velikima steklenicama 62 Din, več takih zavožev mnogo ceneje. Po pošti se naroča pri 1378

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA,
Elsatrg 341. = Savska banovina.

Sprejme se učenca iz poštene hiše v trgovino z mešanim blagom in lesom. Po želji tudi v gostilniško obrt. Hrana in stanovanje v hiši. Potrebno predpisana šolska izobrazba. Josip in Amalija Deberšek, Šmiklavž p. Slovenjgradcu. 992

Odda se služba mežnarja in organista pri Sv. Antonu na Pohorju. Obrtniki imajo tukaj prednost. 984

Pijuča! Pljučne bolezni ozdravi dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenanstalt) Sečovo, železniška postaja Rogaška Slatina. 974

Dobro ohranjeno motorno kolo se poceni proda. Vprašanja so nasloviti na upravo tega lista pod »motorno kolo Ia« 1028

Naznanilo.

Usnjarno Jos. Bleha v Aleksandrovi cesti 24 sem odkupil in jo opuščam, vse tam oddane kože v strojenje s dobijo za naprej pri

JOSIPU PIRICH
trgovina usnja in nakup surovih kož
Maribor, Aleksandrova cesta 21

Potrudil se bom vstreči, vsako predelavo in strojenje kož, kakor tudi nakup po najvestnejših dnevnih cenah. Usnje, jermeni vsake vrste v zalogi. S solidno in ceno postrežbo si upam pridobiti naklonjenost slavnega občinstva. — Se priporočam! 571

H. C. HANSON

Trate pri Mariji Snežni na Velki, okraj Sveti Lenart v Slovenskih goricah.

menjalnica vsakovrstnega zrnja. Prvovrstni mlinski izdelki, točna postrežba, najnižje dnevne cene brez vsake konkurence. Pridite, pogledajte, naročitel 3

Oglasujte v „Sl. Gospodarju“

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog nad 62.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev. 1

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

Proda se lepo posestvo z vsemi poljskimi pridelki in z živino; sadonosnik je lep in posloplje zidano. Širovnik Martin, Zg. Hajdin, p. Ptuj. 1018

Inserirajte!

Kuhano kravje maslo, zabelo, jajca, suhe gobe se kupujejo vedno po najvišji dnevni ceni v trgovinah F. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. Velika izbira raznovrstnega blaga po novih cenah. 1021

ZA BIRMANCE

Velika izbira klobukov, čevljev ter vseh oblačilnih potrebščin, po solidno nizkih cenah pri 452

Jakob Lah, Maribor,
Glavni trg 2

Oglejte si izložbe in zalogo!

Popolno jamstvo

za dobroto pristne švicarske Suttnerjeve ure daje dober glas, že 33 let znane tovarniške hiše ur Suttner, od katere dobite tudi Vi na zahtevanje 1377

popolnoma zastoj

veliki ilustrirani letni cenik. V njemu najdete najlepšo izbiro žepnih ur, zapestnih ur, stenskih ur, budilnikov, zlatnine in srebrnine vsake vrste, vse takorekoč po originalnih tovarniških cenah.

Ze 44 Din dobite švicarsko Anker-Remont. za 44 uro št. 120, dočim stane kovinasta Anker ura št. 122 s kazalcem za sekunde, svetlečimi številkami in kazalci, ponikljana samo 94 Din. Ure zapestnice že od 98 Din naprej. Budilniki od 49 Din naprej. Noben riziko! Dovoljujemo zamenjavo ali vračamo denar! Zahtevajte takoj brezplačni letni cenik od tt.

H. Suttner, Ljubljana št. 992

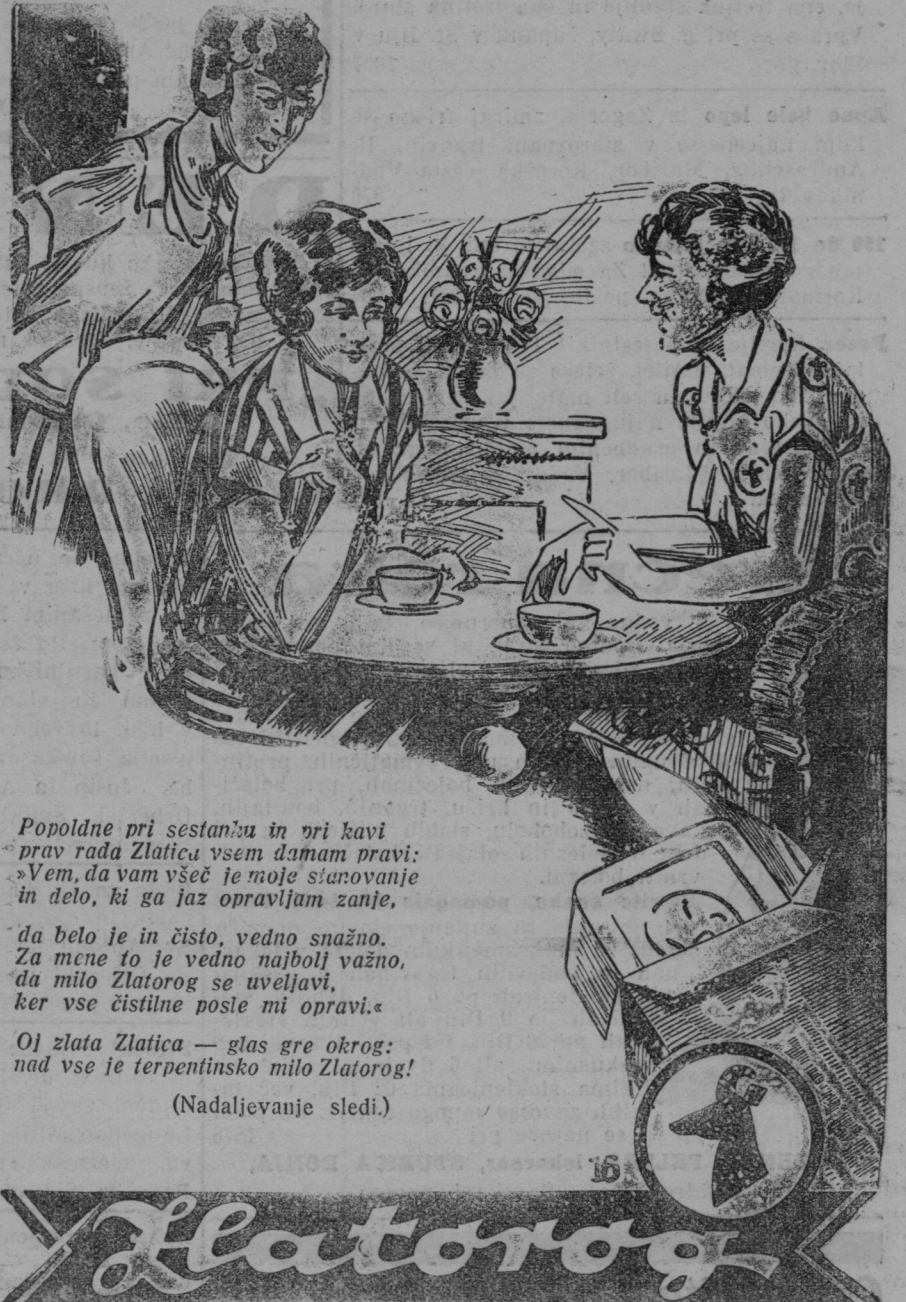
Fran Strupi, Celje

Vam priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, raznovrstnih šip, lepih okvirov itd. — Prevzema vsakoršna steklarska dela. — Najsolidnejše cene in točna postrežba. 2

Na drobno!

Na debelo!

Širite „Slov. Gospodarja“!

Popoldne pri sestanku in pri kavi prav rada Zlatica vsem damam pravi:
»Vem, da vam vseč je moje stanovanje in delo, ki ga jaz opravljam zanje,

da belo je in čisto, vedno snažno. Za mene to je vedno najbolj važno, da milo Zlatorog se uveljavi, ker vse čistilne posle mi opravi.«

Oj zlata Zlatica — glas gre okrog: nad vse je terpentinsko milo Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo
v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 100.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

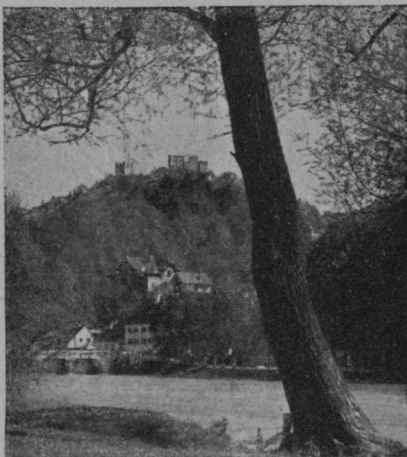
NAŠE SLIKE

PRILOGA SLOVENSKEMU GOSPODARJU

LETNIK II

JULIJ 1931

ŠTEV. 7

Celje
pogled na mesto z
jugovzhoda.

Na levi:
Razvaline gradu
celjskih grofov.

Na desni:
Obrambni stolp iz starega
Celja ob Savinji.

Sv. Jožef pri Celju, misijonišče, znamenita in priljubljena božja pot blizu Celja. tu je samostan družbe duhovnikov misijonarjev sv. Vincencija Pavljanskega ali lazaristov. Ustanovitelj družbe lazaristov je slavni apostol krščanske ljubezni sv. Vincencij Pavljanski (rojen 1576, umrl 1660). Ime lazaristi imajo po nekdanjem glavnem zavodu sv. Lazarja v Parizu.

Alojzij Poljšak. Mnogo se je pred leti v Sloveniji govorilo ter pisalo o celjskem učitelju Poljšaku, ki je znal učinkovito sredstvo proti raku in neozdravljivim kožnim boleznim. Poljšak se je podvrigel javni preizkušnji svojega zdravila v mariborski bolnici, iz katere so ga pregnali nekateri zdravniki kot mazača. Ni obupal, postal se je na Dunaj, kjer je najboljša visoka šola za zdravlilstvo. Tam so to zdravilo proglasili kot učinkovito.

Skakalni stolp v kopalšču na Mariborskem otoku.

Namen družbe lazaristov je, da zlasti ljudstvo na deželi uči in navaja lepo krščansko živeti. Zaslugo, da so se lazaristi naselili pri sv. Jožefu, ima predvsem slov. svetec škof Anton Martin (Sloomek), ki jih je leta 1852. pripeljal tu sem.

Prešernova ulica v Celju, kjer ima sedež družba sv. Mohorja (hiša na levi strani s kipi na strehi). Na levo spredaj je celjski magistrat, na desno Marijina cerkev. — Celje, pravijo, je najlepše mesto v Sloveniji, tako po svoji legi, pa tudi po raznih zanimivostih. Ni posebno veliko; šteje le okroglo 7000 prebivalcev. Tu so že v starodavnih časih, ko so še Rimljani gospodarili v naših krajih, bile za tiste čase močnejše utrdbe rimske

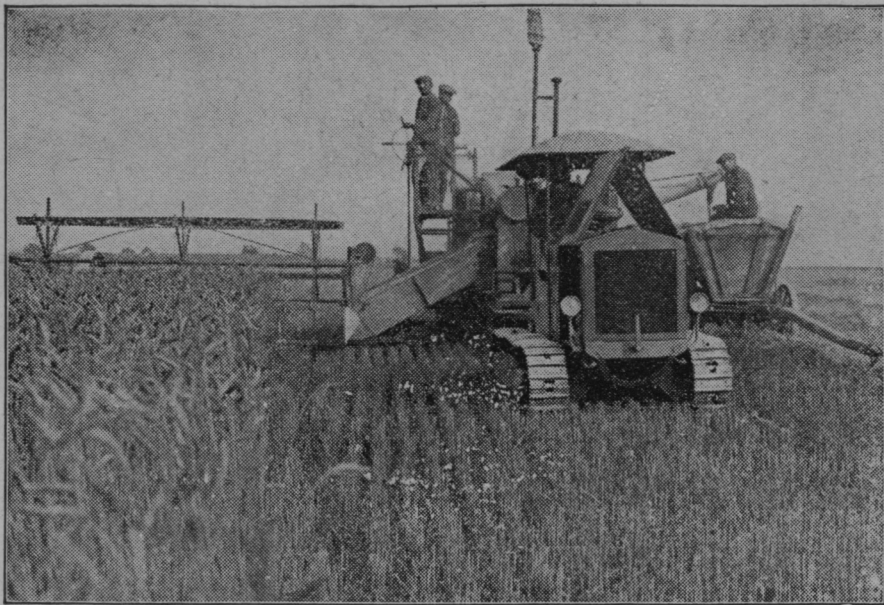

Logarska dolina s Planjavo, Kamniškim sedlom in Brano v ozadju ob vzhodu solnca.

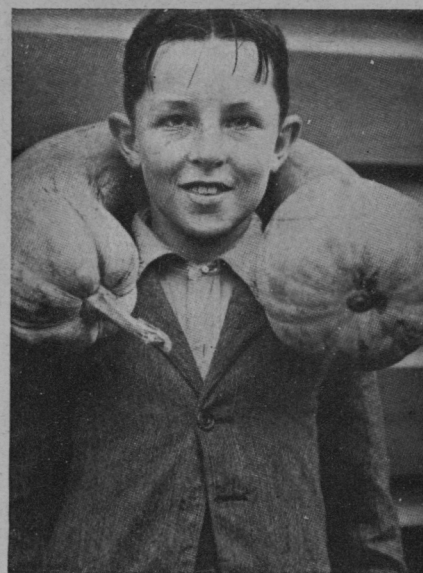
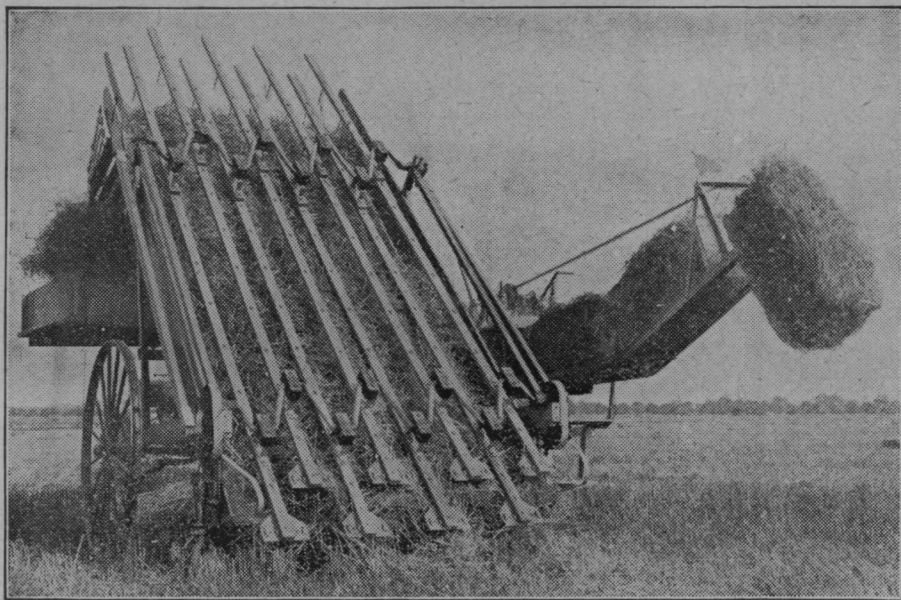
vojaške postojanke Celeia, in od tu so Rimljani gospodarili po celi Savinjski dolini in daleč gor do Bistrice in Dravinjske doline. — V srednjem veku so tu gospodarili močnejši celjski grofje v gradu nad Celjem, ki je bil velik in nepristopen za napadalca.

Frišaufov dom na Okrešlju, v ozadju Grofička, Ojstrica, Škarje in Planjava.

Novi jugosl. finančni minister dr. Džorđe Džurić, dosedanji naš poslanik v Londonu.

Deček z veliko kumaro okoli vratu.

Žetev po americkem načinu. Na mestnem vzornem posestvu blizu Berlina so z letošnjim letom upeljali najnovejše poljedelske stroje, ki so bili deloma čisto na novo izumljeni in sestavljeni. Slika gori nam kaže stroj, ki žanje in mlati obenem, dolnja slika nam pa kaže stiskalnico za slamo. Gornji stroj pušča slamo za seboj na tleh, dolnji jo pobira in takoj stisne in zveže.

Skrivalnica: Kje je tretja kopalka? Rešitev med inserati v Slovenskem Gospodarju.

Predsedstvo agrarnega kongresa v Pragi, ki se je vršil od 5. do 8. junija t. l. in ki se ga je med 1000 udeleženci iz 31 držav udeležilo iz Jugoslavije 37 zastopnikov.

Obe sliki nam kažeta grad v Brežicah, in sicer stolp in vhod v staro poslopje. Grad je prav dobro ohranjen še danes. Brežički grad je znan čitateljem »Slov. Gospodarja« iz povesti »Guzaj«. V gradu je stanoval tedaj okrajni glavar grof Attems, katerega je izvabil tolovaj v past z dirkalnimi konji v smeri proti Vidmu, kjer ga je naenkrat od zadaj pobil do nezavesti, mu odnesel izkupiček za konje, se odpeljal s prodanimi konji in ga oropal nekaj gotovine. V žep mu je vtaknil pismo, v katerem je gospodu grofu pojasnil, zakaj in kedo ga je napadel. Napad na brežiškega glavarja je bil pa za Guzaja in njegovo bando usodepoln. Attems mu je nagnal na vrat orožniško racijo, ki je roparskega poglavarja izsledila in po trdovratni oblegi tudi ustrelila. Brežički grad je igral vlogo tudi v zadnjem kmečkem uporu l. 1573. Kmečka vojska pod Iljo Gregoričem se je na svojem pohodu proti Vidmu in Krškemu polju ustavila pred Brežicami in zahtevala predajo mesta. Tedanji poveljnik mesta je izstrelil iz topa med kmete nekaj streliv in kmečki puntarji se niso upali z napadom nad dobro utrjeno mesto in grad. Brežički grad je bil od Save in Krke od ene strani in od drugih pa od globokega jarka tako močno zavarovan, da bi bil kljuboval tudi najmočnejšemu napadu v srednjeveški dobi.

Slika nam kaže svinje pasme »nemška plemenita svinja« (Das deutsche Edelschwein). To pasmo gojijo z velikim uspehom na posesti Josipa Orničga v Št. Janžu na Dravskem polju. Nemška plemenita svinja je najbolj odporna na pram raznim boleznim, ima izreden tek in zelo naglo napreduje v rasti in tudi pri opitanju. V Št. Janžu krmijo nemško plemenito svinjo za pleme v spomladanskem, letnem in jesenskem času samo z deteljo in sploh z mrzlo hrano. Le za slučaj zakolja je treba tej pasmi polagati tudi koruzni zdrob. Nemška pasma je zelo priporočljiva tudi za naše kmečke domove, ker je odporna, se naglo razvija in je glede prehrane najmanj izbirična.

Skrivalnica: Kje je žena, ki v vroči poletni noči ne more spati? Rešitev med inserati Slovenskega Gospodarja.